T. Blinstrubas
7243 S. Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXII Gegužė – May 14, 1987 Nr.19

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KLAIDINGAS KELIAS

Į geresnį tarptautinį sugyvenimą

Vytautas Meškauskas

Karl Linno ištrėmimas sukėlė platesnį Amerikos visuomenės susidomėjimą vadinamu karo nusikaltėlių klausimu. Be abejo prisidėjo ir Austrijos prezidento K. Waldheimo įtraukimas į nepageidautinų šiame krašte asmenų sąrašą. Tiesa, daugumas gvildenusių šį klausimą spaudoje, per TV ir radiją, naudojasi OSI patiektais duomenimis ir skleidžiamom pažiūrom, tačiau ir taip sukėlė abejonių. Pvz. populiarioje ABC TV programoje This Week with David Brinkley pradėjus aiškinti, kad nieko negalima būtų prikišti Waldheimui, jei jis būtų likęs paprastas advokatas, o ne Austrijos prezidentas, programos dalyvis S. Donaldson sušuko - juk tai dvigubas standartas! Ir visai teisinga - teisė turi būti taikoma visiems. Jei ji daro išimtis 'saviems', ją jau reikia laikyti nugalėtojų kerštu

Ta pasme nemažai padėjo užpereitą penktadienį paskli dusi žinia, kad OSI nori prašyti atimti pilietybę tūlam Jacob Tannenbaum, 75 metų žydui iš Brighton Beach, N.Y.. Karo metu patekęs į žydų getto, jis ten dirbo kaip 'kapo', atseit buvo jo administracijos pareigūnas-policininkas, kuris labai žiauriai elgėsi su savo tautiečiais. Mat iki šiol buvo duodama suprasti, kad tik pabaltiečiai ir ukrainiečiai naikino žydus iš pamėgimo. Pačių žydų dalyvavimas holocauste pailius truoja, kad ir jų pačių tautiečiai tam tikrose aplinkybėse buvo jų pačių budeliai.

Stebint kilusias diskusijas gali konstatuoti, kad daugumas nuomonių reiškėjų visai užmiršo kokiose sąlygose visa tai įvyko. Jie nenori prisiminti, kad buvo karo metas, kada žmogžudystė buvo ne tik toleruojama, bet ir skatinama. Už ją net ordinai buvo duodami! Vėl, pavyzdžiui, amerikiečių ir britų kariai, užėmę nacių koncentracijos lagerius, vietoje sušaudė jiems į rankas patekusius vokiečius, kuriuos įtarė esant sargybiniais, be jokios teisinės procedūros. Dėl to joks tardymas nebuvo pravestas. Bet jei kas nors Pabaltyje prasidėjus karui šaudė žydus, įtardamas juos bendravus su NKVD suimant, išvežant ir net sušaudant jų tautiečius - tokiam OSI keltų bylą ir po 50 metų! Ar tai ne dvigubas standartas?

Elizabeth Holtzman - kuri, būdama atstovų rūmų teisinės komisijos imigracijos pakomisės pirmininke, pravedė savo pagarsėjusį įstatymo papildymą, leidžiantį atimti pilietybę ir ištremti nacius ir jų bendrininkus - N.Y. Times aiškino, kad Linno deportacija per ilgai užtrukusi. Jis jau 1961 m. prisipažinęs tam pačiam laikraščiui, kad kelis mėnesius buvęs koncentracijos lagerio sargyboje. Ateityje deportacijas reikią paskubinti, nes delsimas išniekina amerikiečių, kurie kovojo prieš načius ir žuvo, aukas. Esą negalima užmiršti holocausto, kol iš jo nepasimokyta ir kol rasizmas bei antisemitizmas dar tėra mūsų tarpe. Atseit, tikslas yra pasipriešinimas antisemitizmui.

Nuolatinė N.Y. Times kolumnistė Flora Lewis reikalauja eiti toliau ir išaiškinti, kodėl JAV iš viso po karo įsileido tuos nacius. Girdi, tuo reikalu Atstovų Rūmų teisių komisijos pirmininkas Peter Rodino žada reikalauti administracijos pasiaiškinimo. Jau prieš porą metų Kongresas buvo susidomėjęs tuo klausimu, bet gavo atsakymą, kad šiuo metu jau sunku ką nors nustatyti.

Iš tikro atsakymas yra visai aiškus. Pabėgėliai iš Europos buvo įsileisti, nes - 1. jie bėgo nuo komunizmo, kurio pavojų ne tik Vakarų Europai, bet ir pačiai Amerikai tada buvo pradėta įžiūrėti. Karo atveju jie galėjo būti naudingi. 2. Reikėjo sumažinti pačios Vokietijos pabėgėlių išlaikymo naštą. 3. Istorija moko, kad iš visų priimtų pabėgėlių, pačios JAV tik laimėjo.

Be to, tada buvo suprantama, kad Baltijos valstybės ir jų gyventojai nebuvo kokie nacių suokalbininkai, bet blogiausių atveju tik taikėsi prie susidėjusių sąlygų, norėdami gyvi išeiti iš karo audros.

Pagaliau dabar užmirštama dar viena - fašizmo ir nacizmo filosofijos trečiam dešimtmety buvo labai populiarios nuo I-jo pasaulinio karo dar neatsigavusioje Centro ir Rytų Europoje. Beveik

(Nukelta į 2 psl.)

Kultūros ir politikos žurnalo "Naujoji Viltis", kurį leidžia Korp! Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė S-ga, redakcinė kolegija š. m. gegužės 2 d. buvo susirinkusi Bostone pasitarti žurnalo reikalais. Nuotraukoje redakcinės kolegijos nariai su redaktorium Vytautu Abraičiu. Sėdi iš kairės: Stasys Santvaras ir Vytautas Abraitis. Stovi: dr. Antanas Butkus ir dr. Algirdas Budreckis.

Susipažinimo ir pagerbimo vakaras

Pagerbtas Dirvos redaktorius Vytautas Gedgaudas

Dr. Antanas Butkus

Š.m. gegužės 2 d. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono Skyriaus Valdyba, vadovaujama pirm. Juozo Kapočiaus ir energingai talkinama inž. Veitų šeimos, surengė susipažinimo ir pagerbimo vakarą, skirtą Dirvos vyr. redaktoriui Vytautui Gedgaudui.

Į pagerbimą prisirinko veik pilna Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos didžioji salė. Pradžioje galvojau, kad bostoniečiai taip įpratę lankytis subuvimuose ir koncertuose, kad į juos eina vien iš papratimo ir 'pilietinės pareigos. Tačiau, dar programai neįpusėjus, tuojau pastebėjau, kad šis vakaras buvo kažkuo nepaprastas - jaukus, šiltas ir didžiai pagarbus. Buvo aiškiai matyti, kad yra gerbiami kultūrininkai-milžinai, čia pat turinti ir savuosius - Enciklopedijos leidėją tėvą (kaip jie dabar jį vadina) Juozą Kapočių, dailiojo žodžio meistrą, poetą Stasį Santvarą ir rašytoją-humoristą Antaną Gustaitį. Tą pagarbą ir pripažinimą matėme ne tik iš vyresniųjų, bet taip ir jaunesniųjų, kurių čia prisirinko gana didelis būrys.

ALT S-gos Bostono skyriaus pirm. Juozas Kapočius įteikia Vilčiai skirtą 6000 dol. čekį Vilties draugijos pirm. K. Pociui.
J. Rentelio nuotr.

Po trumpos įžangos, pirm. Juozas Kapočius programos vadovavimą atidavė Rėdai Veitaitei, kuri gražia lietuvių kalba ir sklandžiu, bet taupiu žodžiu pristatė šventėje dalyvaujančius svečius ir pagrindinį kalbėtoją, poetą Stasį Santvarą.

Prelegentas, jam labai būdingu, elegantiškai išdailintu žodžiu peržvelgė Dirvos redaktoriaus Vytauto Gedgaudo 75 metų gyvenimo ir 52 metų žurnalistinio darbo kelią, išryškindamas ilgametę patirtį, pasiruošimą ir nepavydėtinomis darbo sąly-

(Nukelta į 8 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Ginklų Iranui tiekimo skandalas ir neoficiali pagalba Nikaragvos 'contrams' po Kongreso mikroskopu.

Užpereitą antradienį Washingtone prasidėjo specialių Senato ir Atstovų Rūmų komisijų bendri posėdžiai išaiškinti vad. ginklų Iranui skandalą ir neoficialią pagalbą Nikaragvos contrams. Tai faktinai du skirtingi dalykai. Juos jungia tačiau tie patys asmenys, dalyvavę abejose operacijose, ir iš dalies pinigai. Grynas pelnas ir pirmos operacijos buvo panaudotas finansuoti antrą. (Faktinai 'contrams' pagalba buvo pradėta anksčiau, o ginklų biznis su Iranu vėliau, tačiau antroji operacija paaiškėjo anksčiau už tat spaudoje paprastai rašoma 'Iran-Contra Hearings' ir pan.

Kadangi apklausinėjimai dar vyksta toliau, mes čia nesustosime prie atskirų įvykių, bet tik bandysime išsiaiškinti abejų pusių šioje aferoje pozicijas ir principines pažiūras.

Atidarydamas posėdžius senatorius D. K. Inouye (dem. Ha.) pareiškė:

"Ši istorija yra negraži. Kaip parodys šie posėdžiai tauta turi teisę paklausti, kaip tas galėjo atsitikti? Ir ieškant atsakymo į tą klausimą amerikiečiai turi teisę reikalauti, kad tai nepasikartotų. Reikalas sukasi ne apie slaptas operacijas, bet apie slaptą užsienio politiką. Kongresas sutinka, kad slapta diplomatija yra reikalinga, bet konstitucija nepalieka vietos slaptam užsienio politikos nustatymui. Šiuo atveju atskiriems, dažnai visai ne vyriausybės žmonėms buvo pavesta daryti sprendimus užsienio politikoje visai ignoruojant ne tik Kongresą, bet ir vyriausybės organus".

Iš to galima išvesti, kad viskas būtų tvarkoje, jei kongreas būtų laiku painformuotas apie tuos užsimojimus. Antra vertus, negyvename tokiais laikais, kada viskas yra numatyta ir nustatyta atitinkamais protokolais. Karai ir tuo pačiu diplomatija nevedama seniau nustatytais būdais. Valstybė, kurios pareigūnai neieško naujų būdų jos gerovei apsaugoti, turėtų juos pakeisti. Tam demokratinėse šalyse ra rinkimai.

Mūsų atveju Kongresas pasielgė neteisingai staiga nutraukdama pagalbą 'contrams'. Administracija tikėdamasi Kongreso nuomonės pasikeitimo, kas iš tikro ir įvko, turėjo toleruoti privačią JAV piliečių pagalbą tiems Nikaragvos sukilėliams prieš jų tėvynės prijungimą į komunistinį bloką. Juo labiau, kad ir kitos grupės visai legaliai remia sandanistus. Žinoma, jei aukos tam reikalui buvo renkamos kaip sumos nuo kurių nereikia mokėti mokesčių, tai jau yra kriminalinis nusikaltimas, už kurį reikia atsakyti.

Principiniai tačiau kiekvienas gali naudoti savo turtą kaip jam patinka ir rinkti tam aukas. Ginčytinas klausimas tėra ar tokioje akcijoje gali dalyvauti pačios valdžios pareigūnai. Čia, pavyzdžiui, atsidūrė komplikuotoje situacijoje. Iš vienos pusės ji turi žinoti, kas darosi Nikaragvoje, iš kitos ji niekuo negali padėti tiems, kurie kovoja JAV pusėje.

Pirmasis liudininkas šiame apklausinėjime ats. gen. mjr. Secord teigė, kad jis kelis kartus prašęs CIA viršininko žvalgybos informacijos apie sandanistų kariuomenę, bet negavęs.

Iš viso tas liudininkas buvo vyriausybės pareigūnų paprašytas dalyvauti abejose neoficialiose operacijose. Jis abiejų operacijų tikslui visa širdim pritarė ir jei jos būtų pasisekusios, šiandien būtų didvyris. Jis pareiškė gerbiąs ir labai vertinąs buv. prez. saugumo patarėją adm. Poindexter ir jo padėjėją pulk. lt. North, kurie vykdė prezidento politiką. Už tat jis labai pasipiktino gen. prokuroro Meese elgesiu, kuris pats nieko neištyręs pasiskubino pradėti teismo procesą. Jis ir aukščiau minėti pasijuto išduoti ir priversti patys gintis kaip išmanydami. Tai, žinoma, meta didesnį šešėlį prezidentui negu tos pačios operacijos, kurios iš esmės buvo reikalingos. Taip galvojant prezidentas gal geriau būtų iš pradžios pasiėmęs visą atsakomybę, o ne vaidinęs, kad nieko nežino, kas taip pat nekalba jo naudai.

Klaidingas kelias...

(Atkelta iš 1 psl.)

pusė vokiečių balsavo už Hitlerį, 10% austrų įstojo į nacių partiją. Mussolini turėjo savo gerbėjų net Amerikoje ir Anglijoje. Politinės pažiūros tačiau nėra amžinos. Jos keičiasi kas dieną. Už tat dabar sunku kaltinti ką nors prieš 40 ar daugiau metų buvus fašistu ar naciu. Juk jie patys pamatė, kas iš viso to išėjo. Nūdien ir siunčiant už ką nors į kalėjimą, jam skirtas laikas skaitomas ne tik bausme, bet tikimasi, kad į kalėjimą pasodintas pasitaisys, bus rehabilituotas. Jei kas prieš 50 metų šaukė valio fašizmui, tai dar nereiškia, kad jis ir dabar tą patį padarys. Ar toks, išgyvenęs 50 metų demokratiniam rėžime ir niekuo jam nenusikaltęs, negali būti laikomas rehabilituotu?

Sutikime, kad buvo nusikaltimų prieš elementarinį žmoniškumą tokių baisių, kad jie negali būti nei atleisti nei užmiršti, - E. Holtzman papildymas todėl buvo reikalingas. Tam buvo įsteigta OSI, kuri per metus išleidžia 2-3 milijonus dolerių. Ir kokie rezultatai? - Vienas arkivyskupas išvyko į Portugaliją baigti savo dienas, raketų mokslininkas išvyko į savo gimtąjį kraštą pasidžiaugti vis gaunama pensija ir jam paliktais NASA medaliais. Tik visai maži sraigtukai nacių mašinerijoje - kaip ukrainietis Demjanjuk ar estas Linnas, kurie buvo priversti daryti ką darė ir greičiausiai iki šios dienos nesuprato kodėl buvo išskirti iš kitų panašių žmonių tarpo - turi skaitytis su eventualia mirties bausme. Ar tai teisingumas, ar patyčios iš bet kokios teisės? Ir tai vyksta tame krašte, kurios Aukščiausias Teismas visai neseniai svarstė klausimą - ar faktas, kad proporcingai daugiau juodųjų nubaudžiama mirties bausme negu baltųjų, nepriešstarauja konstitucijai?!

Žinia, į tai atsikertama, kad JAV pačios negali nieko kito padaryti kaip tik ištremti, įtariamajam leidžiant pasirinkti tremties vietą. Kaip kilnu ir žmoniška! Nesunku tačiau įspėti, kad tokios eigos nustatytojai turėjo 'užpakalinę mintį'. Daugumas turi būti išsiųsti į Sovietiją, kur jie bus sušaudyti ne dėl to, kad jie šaudė žydus, bet įbauginti išeiviją ir sulaikyti ją nuo politinės veiklos. Jau nekalbant apie tai, kad sovietija iššudė daugiau žmonių, negu Vokietija kartu su visais jos sąjungininkais!

Mes jau sykį rašėme, kad po karo ar kokios kito panašaus sukrėtimo reikia padėti brūkšnį, su eventualiais karo nusikaltėliais tuoj pat atsiskaitant, o vėliau bandant surasti bendrą kalbą visų tautų gerovei. Karo nusikaltėlių procesui leidžiant tęstis amžinai, neįmanoma tikra taika. Visados atsiras žmonių, kurie iš tos progos norės pasidaryti galimai ilgesnį savo pragyvenimo šaltinį. Aukos tik ant žuvusių žydų aukuro duoda naujo kuro antsemitizmui.

Iš kitos pusės

B. Nainys, DRAUGO vedamųjų autorius ir P. LIETUVIO redaktorius, desperatiškai nori kursų žurnalistams. Ne tik pradedantiems, bet jo žodžiais tariant — ir į premijas šaudantiems. Lėšų nereikėtų daug, o tiek kiek reikia, būtų galima išspausti iš Lietuvių fondo.

Man atrodo, kad šį tą laimėti būtų galima visai be pinigų, tik geru pavyzdžiu kaip reikia rašyti. Imkime PL balandžio mėn. įžanginį:

"Aukštai pakilę,
KAD TIK ŽEMAI NENUTŪPTUMĖM".

Jo pradžioje skundžiamasi, kad į Romos simpoziumą apie Lietuvos atsivertimą į krikščionybę iš 12 prelegentų buvo pakviesti tik trys lietuviai:

"... ir vienas iš tų paskaitininkų prof. dr. Rabikauskas kalbės apie "krikščionybę: 'Krikščionybės įvedimas Žemaitijoje'. **Kitos dvi moterys** kalbės tik apie pagonišką tikybą."

Labai atsiprašau gerbiamą prelegentą, bet perskaičius tas eilutes tuojau kilo klausimas apie jo lytį. Juk žodžiai **kitos dvi moterys** įtaigoja, kad ir jis toks pat. Prileiskime, kad tai tik paprastas neapsižiūrėjimas, bet truputį pagalvoti nepakenktų. Ir ne tik tam autoriui. Štai jo kolega iš DRAUGO b. kv. rašydamas ta pačia tema, baigia:

"Kodėl taip mažai lietuvių mokslininkų, kur nagrinėjamas grynai Lietuvos reikalas. Kalbama, kad 'nesuradę' lietuvių tarpe daugiau mokslininkų. **Taigi ar mes per 600 metų jų neparuošėm?"**

Atrodo, kad mokslininkai kaip kokios statulos bažnyčioje gali ten stovėti per amžius. Tai jau veda prie rimtesnės minties. Ar mes iš tikybos neieškome tik politinės naudos? Tame pačiame PL įžanginiame rašoma:

"Krikščionybės minėjimo proga mes buvome nusiteikę reikalauti (švelniau tariant — prašyti) popiežių mum palankia prasme išspręsti Vilniaus arkivyskupijos priklausomybes klausimą ir paskirti lietuvį kardinolą. Dar kėlėme ir šventojo klausimą, tačiau atrodo tikra, kad šioje srityje esame laimėję . . ."

Ar reikia geresnio įrodymo kaip tas pasaulio lietuvių oficiozo įžanginis, kad į krikščionybę žiūrime kaip Lietuvos kunigaikščiai prieš 600 ar daugiau metų: o kokia iš jos bus apčiuopiama nauda? Apie religijos įtaką į tautos charakterį, galvoseną, elgėsį, kultūrą, jos pažiūrą į individo santykį su Dievu, žadama pomirtinį gyvenimą — nė žodelio! Visa tai nuo mūsų nubėgo per 600 metų kaip vanduo nuo žąsies. Turint galvoje tokias nuotaikas, tos dvi moterys, kalbėdamas apie pagonybę, pasirinko aktualesnę temą. Žinia, gal tai visa išperka paraginimas 19 psl.:

Visi keliai veda į Romą
Į LIETUVOS KRIKŠTO SUKAKTIES MINĖJIMĄ

Nepaisant jo bijau, kad popiežius, sužinojęs mūsų katalikų spaudos vedamųjų mintis, neužsinorėtų mus iš naujo pakrikštyti. **(vm)**

HOUSEKEEPER
TO LIVE IN
5 SCHOOL AGE CHILDREN $200.00
7 DAYS. MUST BE ENGLISH SPEKING.
Call 215-352-6381, 215-533-3585, 609-342-2000. (17-19)

FACTORY HELP — for busy manufacturing plant. FT & PT. Apply in person or call 201-287-6200. Asdec Industries, 65 Brunswick Avenue, Edison, N. J. 08817. (16-20)

SPRAYER For furniture manufacturer. Must be able to spray stain & lacquer. Person should have leadership ability and be dependable. Excellent hourly wage & benefits. Call Colonial Wood Craft, Meriden, Conn. 203-238-1420. Ask for Bruce or Todd. (17-19)

CABINET maker wanted, full time to work in custom cabinetry shop. Must be hard worker and reliable. Some experience necessary but not required. Wages are from $7 to $11 an hr. depending on exp. Call 203-235-0159. (17-19)

Machine Operator
BULLARD SET-UP AND OPERATE
Day Shift, Blue Cross, Blue Shield. Profit sharing, retirement plan. Paid vacation. Apply in person.
MOE MFG. CO
31 Thomas St.
East Hartford, Ct. 06108
EOE M/F.
(17-19)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkas J. Mažeika
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams $17.00, pusei metų $9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VLIKo pareiškimas Vilniaus arkivyskupijos klausimu

Ryšium su Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimu išeivijoje pradėta akcija prašyti Popiežių, kad Vilniaus arkivyskupiją priskirtų prie Lietuvos bažnytinės porvincijos.

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdyba, apsvarsčiusi šį klausimą, pareiškia:

1) Vilniaus arkivyskupijos dalis kuri yra Kremliaus prie Lietuvos priskirtoje teritorijoje faktiškai yra atskirta nuo Lenkijos bažnytinės provincijos. Jos a p a štaliniu administratoriumi popiežius yra paskyręs vysk. J. Steponavičių, kuris, deja, yra sovietų valdžios ištremtas, tačiau jo pareigas eina kun. V. Gutauskas. Vilniaus apaštalinis- administratorius yra pilnateisis Lietuvos vyskupų konferencijos narys, ir neturi jokių ryšių su Lenkijos bažnytine provincija.

2) Prieš II pasaulinį karą buvusi Vilniaus arkivyskupija yra faktiškai padalinta į tris dalis dėl susitarimų Jaltoje ir Lenkijos Sovietų Sąjungos sienų sutarties 1945 m. Pietinė jos dalis tebėra Lenkijos bažnytinės provincijos dalis su centru Baltstogėje, kurią valdo atskiras apaštalinis administratorius, o šiaurinė dalis, kuri Kremliaus yra priskirta prie Gudijos, neturi jokio apaštalinio administratoriaus.

3) Iš autoritetingų šaltinių patirta, kad Vatikanas nesiima pertvarkyti šią padėtį dėl sekančių priežasčių:

a) Vatikanas sutvarko bažnytinės provincijos reikalus, kai valstybės sienos yra nustatytos tarptautinėmis sutartimis. Tačiau dabartinės Rytinės Lietuvos sienos yra Maskvos vienašališkai nustatytos.

b) Vatikanas nepripažįsta prievartinio Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Tatai jis parodo pripažindamas Lietuvos pasiuntinybę prie Švento Sosto.

c) Vatikanas esąs nuomonės, kad oficialus Vilniaus arkivyskupijos klausimo išsprendimas reikštų Lietuvos aneksijos prie Sovietų Sąjungos pripažinimą.

Yra aišku, kad, Lietuvai esant okupuotai ir neturint savo vyriausybės, Vatikanas tuo reikalu turėtų tartis su Maskva ir tuo būdu pripažinti jos suverenumą Lietuvoje bei Lietuvos aneksiją.

Mes griežtai pareiškiame, kad tiktai laisva Lietuva, o ne jos okupantas, gali spręsti ją liečiančius klausimus.

4) Maskva aiškiai siekia Vilniaus a r k i v yskupijos klausimo formalaus išsprendimo savo naudai. Tai patvirtina Vatikano pareigūnai, ir tai rodo faktas, kad Maskva tam tikslui panaudoja kai kuriuos okupuotos Lietuvos Katalikų Bažnyčios vadovus, kurie, neabejotinai Maskvos spaudžiami, pritaria šiam Maskvos siekiui ir viešai spaudoje pasisako už Lietuvos pasiuntinybės prie Švento Sosto panaikinimą, tuo būdu ir už Lietuvos sovietinės aneksijos įteisinimą.

Mes griežtai smerkiame tokias Maskvos pastangas ir okupuotos Lietuvos Katalikų Bažnyčios vadovų prievartavimą savo imperialistiniams tikslams pasiekti.

5) Kovojančios už savo laisvę Lieutvių Tautos vardu mes dėkojame Šventajam Sostui už nusistatymą nepripažinti Lietuvos aneksijos prie Sovietų Sąjungos ir už atsisakymą daryti bet ką, kas įtvirtintų šią nelegalią aneksiją.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

1987 m. gegužės 1 d.
Washington, D. C.

• **Kun. A. Svarinskas** balandžio 29 d. ištremtas į Uralą, o kun. S. Tamkevičius į Mordaviją. Nijolė Sadūnaitė buvo suimta š. m. balandžio 1 d. anksti rytą ir tardyta iki vėlyvaus vakaro. Ją tardė gen. Henrikas Vainauskas, Saugumo viršininko ir vidaus reikalų ministerio pavaduotojas.

Balandžio 29 d. į Uteną buvo atvežtas jauno lietuvio, Alvino Laurinavičiaus kūnas. Jis žuvo Afganistane. Pranešta, kad tose kovose Afganistane žuvo 500 sovietų karių, jų tarpe apie 90 lietuvių. **(E)**

Viena pavasario diena Motinai

Gyvenimas, kaip saulė, jis nušvinta mažyčiu spindulėliu vaiko veidelyje. Kaip saulė jis paaugęs kyla į aukštybes. Subrendęs kuria aplink save gyvybę ir grožį. Ilgainiui, kaip saulė jis ima leistis žemyn ir galop, švystelėjęs paskutinį kartą pasitraukia nuo šios žemės eidamas šviesti kitiems pasauliams. Ir to saule sušvitusio mažyčio vaiko veidelio jautriausia stebėtoja, jo kilimo į aukštybes palydovė yra Motina, kurios reikšmės pasauliui niekas negali nuslėpti ir juo kilnesnis žmogus, juo labiau gerbia ir myli savo Motiną.

Mes galime turėti daug ir gražių dalykų gyvenime po du, po tris ar tuzinais ir šimtais, brolių, seserų, pusbrolių, o tik vieną Motiną visame plačiame pasaulyje, kuri lydi mus gyvenimo laimėje ir skausmuose, lengvina juos pergyventi ir tiktai motinos mirtis yra pirmasis mūsų kentėjimas, apverkiamas be jos pačios. Ir tik jos netekę pajuntam, kad motiną turėjom, kurios niekas kitas žemėje nebepakeis, kurios meilė vaikams yra didesnė už gyvenimą, nebijanti mirties, nepažįstanti savimylos, neabejojanti, nesibaigianti, nepažįstanti neapytos ir keršto.

Motina yra vienintelė būtybė žemėje, kuri gali verkti, kai ji yra laiminga, juoktis, kai jos širdis plyšta ir dirbti, kai ji jaučiasi serganti.. Lietuvos prezidentas Antanas Smetona motiną taip yra apibudinęs:

"Religija, menas ir mokslas, kiekvienas savo priemonėmis rodo mums motinos idealą. Motina, šeimos židinio saugotoja, prakilniausia vaikų auklėtoja, tikriausia jų mokytoja. Motina šeimai, o šeima yra tautai ir valstybei pagrindas. Ir mūsų liaudies poezija, daina ir pasaka skaisčiausiomis spalvomis piešdama motinos paveikslą, skiria jai visur pirmą vietą. Motina, tėvas ir vaikai yra organingai suaugęs vienetas, vadinamas šeima. Todėl Šventoji Šeima, kurią mums vaizduoja dailė ir poezija buvo ir turi būti mūsų idealas. Rūpintis šeimos ir motinos buitimi yra rūpintis tautos buitimi".

Šimtmečiai be pėdsakų prabėga pro laimę ar vargą, gi motina vis pasilieka gyvenimo tęsėja. Jos vardas visiems vienodai brangus, nežiūrint vaikas ar jaunuolis, ar garbingas turtuolis, garsus politikas ar mokslų išradėjas, nes visos žmonijos tautų istorijos kūrimo centre stovi visuomet budinti, kukli, tyil, tačiau didinga Motina, tartum negęstantis žmonijos švyturys. Motina, auginanti tautas, kurianti valstybes, lemianti istorijai kryptį. Motina ant kurios rankų pradėjo karjerą didieji pasaulio politikai, karo vadai, mokslininkai, kūrėjai ir kiti žmonijos talentai. Pasaulis garbina jos vaikus, visai pamiršdamas tą, kuri suteikė jiems gyvybę ir beria grūdą prie grūdo, kad iš jų išaugtų auksinės varpos, kuri su begaline meile ir rūpesčiu lydi kiekvieną jų žingsnį savo raukšlėta ir drebančia ranka bandydama atstumti nuo jų visas nelaimes ir kančias, mielai sau pasiimdama vaikų skausmus. Motina myli ir savo vaiko apvilta būdama, paniekinta.

O į lietuvę motiną dedama dar daugiau vilčių. Jos vaidmuo visais laikais pasilieka kaip kertinis akmuo mūsų tautos gyvenime. Ji savanorių, knygnešių ir partizanų auklėtoja, mokytoja ir įkvėpėja, ji tautinės rezistencijos tvirtovė, ji ir dabar mūsų tautos prisikėlimo viltis nors per vėlai tos pagarbos susilaukia, kaip ir visi didieji kūrėjai pripažinimą gauna tik labai pavėluotai. Todėl ši motinoms pagerbti skirta gražiausia pavasario diena tebūna mums priminimo ir naujo įkvėpimo diena, kad kovai už Lietuvos laisvę skirtume visas jėgas, visus sugebėjimus ir talentus, kad jaustume, jog atlikom visa, ką galėjom, kad lietuvė motina savo patriotizmu, giliu tautos reikalų ir motinos pareigų supratimu vėl prikeltų didžiąją mūsų visų Motiną — Tėvynę Lietuvą!

Tą bent vieną pavasario dieną prisiminkime našlaitės poeziją:

Nėra dainos gražesnės už lopšinę,
Kurią dainavo supdama mama,
Nėra šalies gražesnės už tėvynę,
Kurios per amžius vardas — LIETUVA.

E. Čekienė

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos

PAREIŠKIMAS

"Dirvos" Nr. 16 (1987 m. balandžio 23 d.) vedamojo vietoje tilpusiame straipsnyje "Kai jausmai užtemdo protą", pareikštos mintys ir samprotavimai neatstovauja Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos nuomonės.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas
Pirmininkas

E. Valiukėnienė
Sekretorė

Chicago,
1987 m. gegužės 5 d.

Sveikiname didįjį artoją Vytautą Gedgaudą, sulaukusį 75 metų garbingo amžiaus ir sėkmingai besidarbuojantį "Dirvos" vagose ilgus metus, išvariusį daug kūrybinių vagų, prisėtų brandžių lietuviškų grūdų, gaivinančiu mus tautine lietuviška dvasia ir palaikantį gyvus ryšius tarp tėvynės ir išeivijos.

Mes nuoširdžiai sveikiname Redaktorių, ryžtingai barsčiusį lietuvišką žodį "Dirvos" arimuose. Mes renkam tą skatinantį žodį iš Jūsų giliai išvarytų tautinių vagų ir gaivinam viltį Lietuvos gražesnių prošvaisčių ateitimi.

Tegyvuoja "Dirva" ir tegyvuoja jos vairininkas Vytautas!

Irena ir Vytautas Alantai

A. L. T. Sąjungos East Chicagos skyriaus nariai, įvertindami Bostono skyriaus kilnų užsimojimą pagerbti Dirvos redaktorių Vytautą G e d g a u d ą ir negalėdami asmeniškai dalyvauti šiame vakare, siunčia geriausius linkėjimus Bostono skyriaus nariams, gi Dirvos ilgamečiui, nenuilstamam redaktoriui, visų mūsų gerbiamam Vytautui G e d g a u d u i linki dar ilgus metus vadovauti ir leisti D i r v ą.

ALT S-gos East Chicagos Skyrius

Kazimieras Pocius
Valdybos Pirmininkas

Tadas Mečkauskas
Sekretorius

Džiaugsmas per prievartą

Juozas Žygas

Esame, turbūt, vienintelė tokia nedėkinga tauta, kuri ne tik nemylime, bet ir net negerbiame savo krikštytojų. Rusus (Kijevo valdas), žinoma irgi prievarta, krikštijo Vladimiras. Vengrus — Vaitiekus ir Steponas, čekus — Vaclovas. Visi jie garbingai įėjo į savo tautų istorijas, tapo šventaisiais, jiems statomos katedros, jų vardais krikštijami vaikai. Visai kitas reikalas yra su Lietuvos krikštytoju Jogailą, jis nieko negavo.

Istorijos sąvartoje, beveik šešių šimtų metų bėgyje, dar nebuvo žinomo atvejo, kad kam būtų buvęs duotas Jogailos vardas. Tauta parodė savo valią. Į istoriją jis įėjo ne kaip tautos krikštytojas, bet kaip tautos duobkasys — Kęstučio ir Birutės žudikas. Pastarojo nusikaltimo, žinoma, savomis rankomis neatliko, bet žudikų neieškojo ir jų nenubaudė. Tad ir tenka jam atsakomybė.

Mūsų žymus istorikas, atvykęs iš Romos, savo pranešime, susilaukęs aštrios kritikos, užbaigai pasakė: "mes turime būti dėkingi Jagailai, už tą, kuo mes esame!"

Šis pasakymas buvo priimtas su pasipiktinimu. Tačiau, pagalvojus, gal ir teisingai pasakyta. Jis pradėjo tą nuosmūkį, įvedė į Vilniaus ir kitas Lietuvos pilis lenkų įgulas, kurių palikuonių, kaip tarakonų, neįmanoma iš ten išvyti. Tik, žinoma, prelegentas ne tai galvoje turėjo.

Jeigu mūsų nemėgstamas Jogaila nebuvo įrikiuotas į kitų šventųjų — tautos krikštytojų eiles, vėlgi, turime būti dėkingi lenkams. Nežiūrint to, kad jis nežymią ir viduje besipešančią lenkų valstybėlę iškėlė į jos garbės viršūnes, lenkai jam pavydėjo šventojo aureolės. Krikštytojų vardą jie norėjo tik sau pasilikti. Galbūt jie negalėjo jam dovanoti, kad tariame krikšte, jie beveik nedalyvavo. Vis buvo girdimi gandai, kad lenkai kelius rengia Jadvygai, greičiausia kaip Lietuvos krikštytojai, į altoriaus garbę. Taip pat buvo girdima, kad tam tikri jos biografiniai faktai, neleistų jos išaukštinti. Atrodo, lenkai turi gerus ryšius ir viską sėkmingai sutvarkė. Penktajame Mokslo ir kūrybos simpoziume per istorijos sesiją, kaip iš dangaus iškrito žinia, kad Jadvyga jau paskelbta palaimintąja. Mūsų spauda, net katalikiška spauda, apie tai nieko nerašė ir nurijo kaip karčią piliulę.

Nenorėdamas būti apšauktas griovėju ir gal net okupanto talkininku, buvau numatęs šiuo klausimu nieko daugiau nerašinėti. Tačiau įvykiai kiek kitaip susidėstė. Pakenkti, manau, nebegalėčiau, kadangi kurie norėjo važiuoti — tai jau užsirašė, kurie norėjo aukoti — tai jau turėjo progos tai padaryti. Kultūringi šiuo klausimu spaudoje pasisakymai įkaito ir peržengė kultūringų diskusijų ribas. Jeigu jau mūsų kunigų nervai neišlaikė, tai ką bekalbėti apie mus, kurie nesame varžomi jokio luomo orumu. Tokios diskusijos prasidėjo spaudos skiltyse. Buvo rašoma: "Pirmiausiai stebiuos, rodos, išsilavinusio žmogaus nesusigaudymu, kas iš tikrųjų yra istorijos šaltiniai bei dokumentai. (...) Dar labiau mane dr. Urbonas nustebino savo nevykusia to "Itinerarium" interpretacija, kuri prilygsta **akiplėšiškam mulkinimui** (mano pabraukta jž). Noras būtinai nuneigti Jogailos vadovautą Vilniuje Lietuvos krikštą jam drumstė bet kokį blaivą svarstymą".

Kaip matome, nervai įkaitę, o kai nervai įkaitę tai nei logikos, nei teisybės negalima tikėtis. Kulminacinis taškas buvo pasiektas balandžio 21 d. Jaunimo centre, Chicagoje, vykusioje vakaronėje. Norint sukelti visuomenės nuotaikas ir gal aukų antplūdį, toje vakaronėje kalbėjo prof. P. Rabikauskas iš Romos. Po jo pranešimo kun. dr. Ign. Urbonas replikavo jam į jo spaudos išpuolius. Į diskusijas įsijungė J. Dainauskas ir vakaronės dalyviai. Nebūtų buvę ir šio rašinio, jeigu nebūtų buvę tų diskusijų. Čia tėra tik tų diskusijų skeveldros ir sukeltos emocijos.

Tie krikšto laikai tolimi, trūksta patikimų dokumentų, ne viskas vyko taip, kaip mes norėtume. Tačiau noras prievarta primesti džiaugsmą, mūsų visuomenę suskaldo ir palieka nuosėdas. Kai pajudinama viena žaizda, tai pradedama ir kiti skauduliai jausti. Taip buvo ir šįkart. Vienas iš klausytojų iškėlė klausimą: "kaip mes galime dabar džiaugtis, jeigu net mūsų sostinės klausimas, bažnytiniu atžvilgiu, tebėra teisiškai nesutvarkytas"? Į tą klausimą prel. Rabikauskas maždaug panašiai atsakė. — "Popiežius valstybių ribų nenustatinėja. Kol nėra laisvos Lietuvos susitarimo dėl valstybės sienų, Vatikanui neįmanoma daryti sprendimo".

O vistik popiežius ribas nustatinėja ir be laisvų valstybių susitarimo. Lenkams užgrobus Vilnių, Lietuva niekuomet to smurto nepripažino. Jokios taikos sutarties nebuvo, Vilnius buvo įrašytas, kaip konstitucinė Lietuvos sostinė. Nežiūrint to, 1925 m. vasario 10 d. Lenkijai pasirašant konkordatą, Vilniaus vyskupija buvo pakelta į arkivyskupiją Lenkijos rėmuose. Ne tik nebuvo atsižvelgta į lietuvių interesus, bet lenkams išėdus vysk. Jurgį Matulaitį, į Vilniaus vyskupų sostą buvo pasodintas aršiausias lenkintojas vysk. R. Jalbrzykowskis.

Dabar rašant apie J. Matulaičio gyvenimą viskas bandoma į vatą suvynioti. Jau jis ir lenkam pasidarė priimtinas. O jo prigimtoji nuodėmė buvo ta, kad jis buvo lietuvis.

Lenkijai pasirašius konkordatą, dėl Vilniaus Lietuvoj kilo triukšmas. "Karštuoliai kovo 9 d. Kaune surengė net protesto demonstraciją prie Apaštališkojo delegato, arkiv. Antonino Zecchini (1864-1935) rezidencijos. Triukšmau d a m i demonstrantai apmėtė delegato namus kiaušiniais. Po to Ap. delegatas persikėlė į Rygą ir taip faktiškai nutrūko Lietuvos santykiai su šv. Sostu (Arkivyskupas Jurgis Matulaitis, psl. 435). Faktinai jam nebuvo duotas leidimas sugrįžti. Apie šį incidentą irgi nemėgstama kalbėti. Gal todėl, kad tai įvyko ne Griniaus ir ne tautininkų, bet krikščionių demokratų valdymo laikais, Reiškia mūsų kova dėl Vilniaus vyskupijos jau yra sena, o ne tik išeivių nerimtos išdaigos.

Vilniaus vyskupijos klausimu pasisakius JAV LB-nei, VLIKui ir mūsų Diplomatinės tarnybos šefui, vėlgi, tie patys žinovai pradėjo mus mokyti, kad tokio pertvarkymo negalima daryti — kol nėra konkordato. Lenkija šiuo metu irgi neturi konkordato, tačiau vokiškų teritorijų klausimas jau seniai sutvarkytas. Vienu atveju mums reikia konkordato, kitu atveju taikos sutarties. Aiškiai nepasakoma, kad mūsų kaltė yra ta — kad esame maži.

Atrodo, rengėjams nesiseka sukelti džiaugsmingos nuotaikos. Jau skundžiamasi, kad visuomenė dosniai neatidaro savo piniginių. Kad neišnaudojame tokios geros progos lietuviškai propogandai. Ne viskas, kas apie mus rašoma, yra mums naudinga propaganda. Daug apie mus rašo Maskva, taip pat ir OSI! Bet ar tai jau yra mums naudinga propoganda? Ir vėl kalta visuomenė. Sunku patikėti, kad mūsų visuomenė neparemtų religinio renginio, jei tas renginys būtų prie širdies. Rengėjai neatsiklausė visuomenės opinijos, neatsiklausę pasirinko 600 metų šūkį, tad ir nenuostabu, kad iki šiol tik pusę reikiamų aukų surinkti tegebėjo. Jeigu būtų buvęs pasirinktas motto: "Istorinis Lietuvos posūkis į vakarus", ar kas nors panašaus, manau, rezultatai būtų visai skirtingi.

Kas blogiausia, kad į šį tautinių interesų susikirtimą ir vėl patenka arkiv. Jurgis Matulaitis, kuris visai nėra to nusipelnęs. Vietoje vieningos ir džiaugsmingos šventės, nesutarimų debesies šešėlis, gali pritemdyti ir jo iškilmių džiaugsmą. Reikia manyti, kad mūsų visuomenė parodys užtenkamai supratimo ir šias dvejas iškilmes, nors ir vykstančias beveik kartu, nesuplaks į vieną krūvą. Kad vieno minėjimo nuosėdomis nesuteptume kitos šventės orumo.

STOCKROOM
BOX MAKER

Immediate opening for an energetic person who has the know-how to calculate making a wooden box: and why, as well as the ability to put together - wooden crate, skid and band. Must use power saws and know math.

We offer a good salary, company-paid medical, dental, life insurance and a profit sharing pension plan. Apply in person to the Personnel Department between 9am-12noon.

ELECTROCATALYTIC INC.,
2 Milltown Court,
Union, N.J. 07083
Equal Opportunity Employer M/F

AGGRESSIVE PERSON WANTED TO LEARN A TRADE IN THE GLASS INDUSTRY. A GOOD FUTURE. CALL
201-483-3002
(17-23)

OWNER/OPERATORS
If your own a single axle or tandem axle tractor or have a interest in purchasing a tractor through our purchase program, then Spartan Express has a great opportunity for you in our Newark area. WE OFFER:
- Excellent income potential
- Insurance (group rates) optional
- Equipment purchase plan
- Settlements weekly

For more information contact: Bob MARTIN
at 201-792-3000
A company of Roadway Services
(15-22)

GT INTERNATIONAL
RŪTA PAUPERIENĖ, įstaigos vedėja
1987 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

NR. 8701 Gegužės 8 - gegužės 23 d.
Iš New York'o $1,895.00
Iš Chicago's $1,995.00
Kelionės maršrutas: 1 nak[illegible] Maskvoje, 10 naktų LIETUVOJE, 3 naktys Stockholm'e
IŠPARDUOTA

NR 8702 Liepos 3 d.
Iš New York'o/Bostono $1,795.00
Iš Chicago's $1,895.00
Iš Cleveland'o $1,869.00
Iš Detroit'o $1,889.00
Iš Tampa'os $1,949.00
Iš Los Angeles/Seattle $1,995.00
Sutrumpintos kelionės maršrutas 1 naktis Maskvoje, 10 naktų LIETUVOJE, 1 naktis Copenhagoje. Pilnos kelionės priedas $170.00
IŠPARDUOTA

NR. 8705 Rugpjūčio 14 d.
Iš New York'o/Bostono $1,825.00
Iš Chicago's $1,925.00
Iš Cleveland'o $1,895.00
Iš Detroit'o $1,915.00
Iš Tampa'os $1,969.00
Iš Los Angeles/Seattle $2,025.00
Sutrumpintos kelionės maršrutas: 1 naktis Maskvoje, 10 naktų LIETUVOJE, 1 naktis Stockholm'e. Pilnos kelionės priedas $170.00

NR. 8706 Rugsėjo 18 d.
Iš New York'o/Bostono $1,695.00
Iš Chicago's $1,795.00
Iš Cleveland'o $1,769.00
Iš Detroit'o $1,789.00
Iš Tampa'os $1,839.00
Iš Los Angeles/Seattle $1,895.00
Sutrumpintos kelionės maršrutas: 1 naktis Maskvoje, 10 naktų LIETUVOJE, 1 naktis Copenhagoje. Pilnos kelionės priedas $140.00.

KITOS KELIONĖS

NR. 8703 Liepos 11 - 24 d. — LATVIJA
Iš New York'o $1,695.00
Maršrutas: 2 naktys Helsinki, 10 naktų Riga.

NR. 8704 Rugpjūčio 1 - 16 d. MENO IŠVYKA
Iš New York'o $2,165.00
Maršrutas: 5 naktys Maskva [illegible] Leningradas, 1 naktis Stockholm'as, [illegible] Helsinki's, 2 naktys Silija Line laive.
IŠPARDUOTA

NR 8707 Lapkričio 6 - lapkričio 22 d. OPEROS IŠVYKA
Iš New York'o $1,950.00
Maršrutas: Stockholm'as 2 naktys, Maskva 3 naktys, Leningradas 3 naktys, Budapešt'as 3 naktys, Copenhaga 3 naktys. Viso 10 operos ir baleto spektaklių.

Kaina (nakvojant dviese kambaryje) įskaito visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą Lietuvoje, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų.
Pageidaujant tolimesnių kelionės detalių prašome kreiptis, prisiųsime brošiūras.
Tarpininkaujame perkantiems automobilius.
Padedame sutvarkyti dokumentus iškvietimams.

G.T. International, Inc. 10401 Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Telefonas: (312) 430-7272

KŪRYBA IR MOKSLAS

Mūsų spauda ir piniguočiai

Bronys Raila

Jau ilgiau nei per dešimtmetį radijo bangomis "bendradarbiaujant su kraštu" (kaip dabar įprasta sakyti), Vilniaus sovietinėje spaudoje protarpiais tekdavo užtikti prieš mane smarkių ar ir labai piktų atkirčių bei išpuolių. Tatai suprantama ir galbūt normalu. Lietuvių su lietuviais "dialogai" šiandien jau nebepasižymi saldžialiežuviavimu, o lietuvių dialogai su lietuviškai kalbančiais ir rašančiais sovietais buvo ir ilgesnį laiką greičiausia dar liks šiurkštoki, liguistai tūžmiški, be reikalo keiksmažodiški, vienu žodžiu — pažangiai "tarybiški".

Liūdna ir gaila, bet tokia mūsų tikrovė.

Todėl man buvo tiesiog staigmena š. m. balandžio 3 d. numeryje sovietiškai "pažangiame" B r o o klyno Bimbos "Laisvės" savaitraštyje skaityti turbūt bendradarbio iš Lietuvos straipsnį, užvardytą apie mano "idilišką teoriją ir prozaišką praktiką". Autorius, Vytautas Žemaitis, čia pasisako pusėtinai mandagiai, mane vadindamas tik "reakcinės spaudos ir antitarybinio radijo veteranu". Beveik pagarbūs žodžiai, ir jais pasakoma nors pusė tiesos.

Taip, — jau per dešimtmečius esu buvęs bendradarbis tokios r e a k c i n ė s spaudos, kuri kadaise energingai **reagavo** į kultūrbolševizmo grėsmę laisvosios Lietuvos politiniam ir dvasiniam ūgiui, ir vėliau užsienyje per kelis kartus ilgesnį laiko bėgsmą principiškai reaguoja, t. y. atlieka **reakcinius** idėjinius ir ideologinius veiksmus prieš Lietuvos okupaciją ir okupantus, už tautos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės atrungimą. O lietuviško radijo darbe irgi mažne profesionaliai pradėjau dalyvauti jau nuo 1952 metų.

Taigi, pagerbimas "veteranu" šiuo atveju nebūtų per didelis tikrovės iškraipymas. Gal tik tasai sovietų primestas lietuvių kalbai "**antitarybinis** radijas" yra jau toks absurdiškas hibridas, kad būtų gaila laiko dar ką nors aiškinti.

Sovietinės "laisvės" galvotojas teisingai primena savo skaitytojam cituodamas, jog aš "pro vaikiškai ružavus akinius", girdi, buvau nustatęs, kad užsienio lietuvių spaudą aš vertinąs ne dėl medžiaginių naudų, jai dirbu ne už profsąjungų (t. y. unijų) nustatytus atlyginimus, ir kad mes visi — leidėjai, redaktoriai ir ypač bendradarbiai žurnalistai — į tą spaudą žiūrim ir ją vertinam, "...kaip idealistinę talką ar net auką išeivijos (tautiniam) gyvybingumui stiprinti, kaip į dvasinį įnašą Lietuvos laisvės ir (valstybinės) nepriklausomybės atstatymo labui".

Bimbinės "Laisvės" ne ružavų, bet raudonų akinių komjaunuolis pasisakė nenorįs galvoti, kad aš taip "nežinočiau tikrosios padėties išeivijos spaudoje". Jam padėtis išrodo priešingai. Tie išeivių laikraščiai, anot jo, "bijo informuoti apie žinomų Lietuvos žmonių viešnages Amerikoje". Jie reiškią meilę tik "ikitarybinei Lietuvai" (įdomus posakis, kai norima pabrėžti, kad kitokios Lietuvos iki "tarybų" nė nebuvo). Pagaliau, kad visus mūsų laikraščius jungia "atvirai reiškiama neapykanta dabartinei Lietuvai" (tuo norint pasakyti, kad kitokios lietuvių tautos ir Lietuvos nėra, kaip tik susovietinta, arba sutarybinta).

Ir kadangi "dabartinis" sovietinis žmogus, tikrai marksinis-lenininis, negalėtų kitaip galvoti, kaip tik pagal dialektinius materialistinės filosofijos dėsnius, tai atmesdamas mano "idilišką teoriją", mūsų tarybinis žemaitis proziškai ir

(Nukelta į 6 psl.)

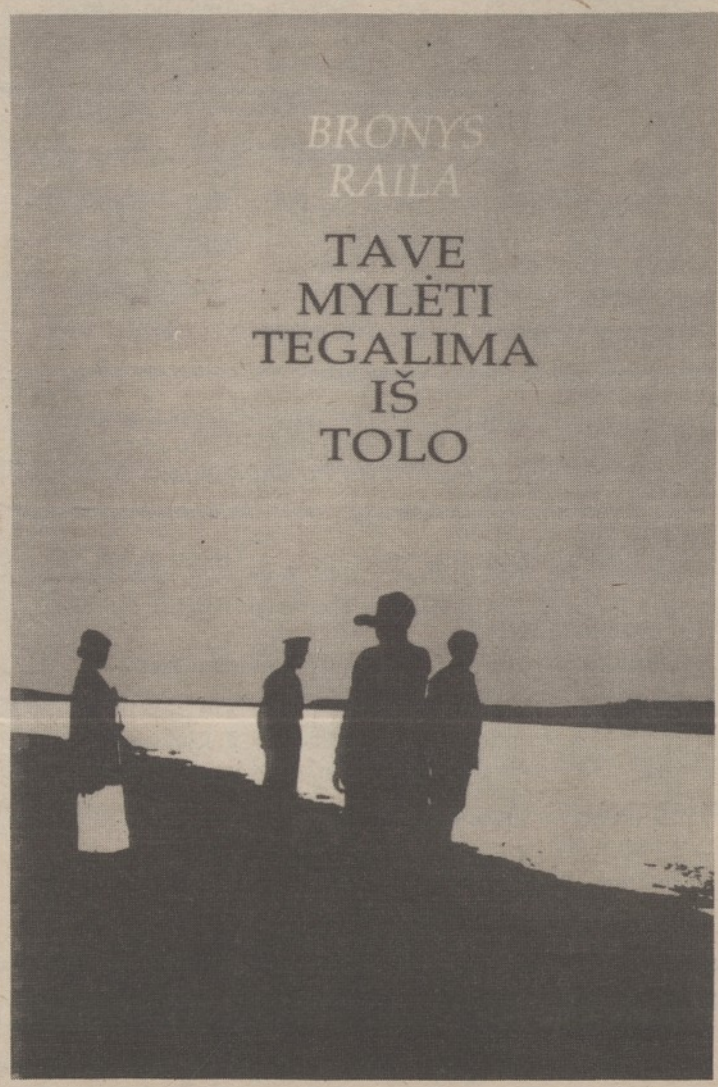

'TAVE MYLĖTI TEGALIMA IŠ TOLO'

Los Angeles Tautiniuose Namuose š. m. gegužės 1 d. vakare įvyko draugiškas susitikimas ir pabendravimas — visuomenės su autorium ir jo nauja knyga, prakalbų per radiją į Lietuvą užrašytu rinkiniu.

"Tave mylėti tegalima iš tolo" knyga pasirodė pernai metų gale, gražiu dail. Vytauto O. Virkau aplanku, išleista mecenato Kosto Ramono, čikagiškio, lėšomis ir atspausta "Draugo" spaustuvės; knyga kiek graži išoriai, tiek įdomi bei reikšminga savo turiniu (kaštuoja tik 8 dol.).

Čia ne knygos recenzija: nesiimsiu nagrinėti jos turinio ar formos, nepradėsiu girti bei reklamuoti. Tik negalima n e p a sidžiaugti, kad mūsų visuomenė dar spauda domisi ir knygas, prie gerų progų, perka, beveik visas esamas išgrobsto. Taigi, negalima skųstis visuomene; o dėl knygų bei kitos spaudos vargų gal reikia daugiau susirūpinti patiems rašytojams ir ypač — leidėjams: kaip leidinius laiku savai bendruomenei parodyti ir kaip juos patraukliai (iš vidaus) pristatyti.

Losangeliečiai mėgsta savus autorius ir pasidomi jų nauja kūryba. Štai Bendruomenės Los Angeles apylinkės valdyba gegužės 1 d. pagerbė Bronį Railą gražia vakarone, net pakviesdami prelegentę iš toli, labai įdomią, publikos daugiau patraukusią. Vakarone daugiausiai pasirūpino valdybos nariai: Edmundas Kulikauskas, Danguolė ir Jonas Navickai.

Prelegentė — rašytojo Juozo Baltušio duktė Rita, disidentė-žurnalistė, dirbusi Australijoje ("Mūsų pastogės" redaktore), dabar — Washingtone — lietuviškojo "Amerikos balso" radijo laidų bendradarbė.

Neveltui iš toli iškviesta viešnia: savotiškai įdomi kalbėtoja, gerai pažįstanti okupuotos Lietuvos gyvenimą bei spaudą, neblogai apsižvalgiusi ir apsiskaičiusi jau ir mūsų spaudos bei gyvenimo puslapiuose. Ji nuoširdžiai iškėlė Bronio Railos radijo laidų į Lietuvą reikšmę, užtikrino, kad jos tenai labai populiarios; ir gerokai prilesiojo motyvų ir atskirų aprašytų faktų iš pastarosios Bronio Railos knygos — "Tave mylėti tegalima iš tolo". Šio trumpo reportažo rėmuose netilptų visos įdomios Ritos mintys; reikia tikėti, kad ji perduos jas mūsų spaudai. Prelegentė pagrėžė ir Br. Railos modernaus bei švariai lietuviško stiliaus bei kalbos grožį. Vie nintelį dalyką ji užminė su neigiamesnės kritikos gaida: knygos vardą. Girdi, tas "iš tolo" lyg padvelkiąs vėsumu; sekanti Br. Railos knyga, ji mano, turėtų vadinti — "Aš čia gyva" (pagal Bern. Brazdžionio eilėraštį).

Buvo iš juostos pademonstruota pora trumpų Br. Railos "kalbų" į Lietuvą; taip pat, pilna salė publikos su įdomumu išklausė kondensyvaus ir gražaus autoriaus — Br. Railos — žodžio. — Pasikalbėta, nupirkta knygų, pasivaišinta kavute.

Alė Rūta

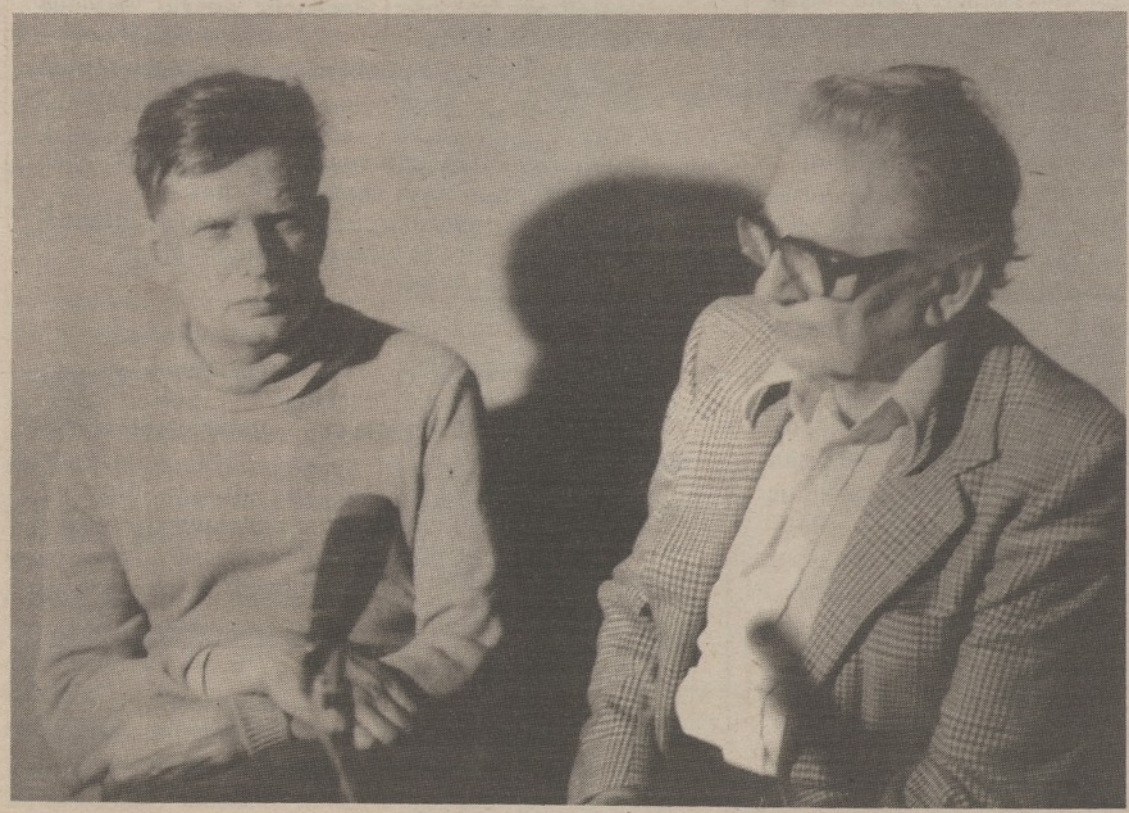

Bronys Raila ir Tomas Venclova šį sekmadienį, gegužės 17 d. 4 val. p. p. Clevelande Lietuvių Namų viršutinėje salėje dalyvaus knygos "Tave mylėti tegalima iš tolo" sutiktuvėse, kurias rengia Tėvynės Garsų radijas. Nuotraukoje Tomas Venclova ir Bronys Raila radijo studijoje paruošiant "dialogus" transliacijoms į Lietuvą.

TOOL & DYE JOURNEY PERSON

We have an immediate opening on our 2nd or 3rd shift for a qualified tool and dye maker. The right individual must have completed a formal apprenticeship program in the toll and dye field.

MILFORD PRODUCTS CORPORATION
30 THOMPSON ROAD
(OFF RTE 139)
BRANFOR, CT. 06405

Equal Opportunity Employer
(13-19)

GLASS BLOWER WANTED

Exp'd quartz glass blower for mfg. co. in Fairfield. 4 day work week with ½ day on Fri. Good benefits & excellent working cond. Call 201-227-6010 for interview. (15-19)

BATCH MAKER

APPLY AT OR SEND RESUME TO:
TEVCO INC., 690 MONTROSE AVE.,
SO. PINFID, N. J. 07080
(19-21)

Musų spauda ir piniguočiai...

(Atkelta iš 5 psl.)

praktiškai prieina išvadą, kad šiaip ar taip visa užsienio lietuvių spauda — "šoka pagal piniguočių dūdelę". Tik, girdi, aš kažkodėl nepaminėjęs šio fakto...

Nepaminėjau, nes pats toksai faktas man nežinomas ir išvis dar didžiai abejotinas. Lietuviška spauda Šiaurės ir Pietų Amerikose, Europoje ir Australijoje, turbūt mielai pasidžiaugtų, gal sutiktų ir kubilą pašokti, jei tie piniguočiai kaip reikiant papūstų iš savo dūdelių.

Gyvenimo prozoje kol kas regim daug mažiau tokios patrauklios muzikos. Išeivijos laikraščių leidyklos ir redakcijos idiliškai kuklios ir pastorališkai kuklėja. Spauda šiaip taip verčiasi perpus iš prenumeratų ir skelbimų, perpus iš visokių renginių pajamų arba iš pavienių aukotojų. Pvz., Dirvoje ar Drauge nuolat skaitom tų aukų atskaitas. Viena kita storesnė tūkstantinė atsiranda tik per ilgametes sukaktis bei per didžiąsias šventes. Šiaipjau tik retokai po šimtą dolerių, dažniau po 25, o dažniausiai vis po 10, po 5, net po 3 dolerius... Tai ne piniguočių mezliavos, tai tik vos vos pašvilpiančios pensininkų dūdelės.

Į šį mūsų "tarybinių draugų" polemiškai iškeltą vaikišką motyvą apie mano "prozaišką" praktiką" (gal geriau reikėtų sakyti — prozinį, ar prozišką praktika?) būčiau nekreipęs dėmesio. Bet dar pernai rudenį dviejose vietose, Chicagoje ir Bostone, per kuklias prakalbėles kaip tik buvau specialiai užsiminęs (gaila, be atgarsio) apie išeivijos laikraščių, žurnalų ir knygų leidybos skaudžiai didėjančias ir sparčiai artėjančias sunkenybes. Per pastarąjį dešimtmetį vien tik turtingų išeivių Amerikoje sustojo, be garso nutilo, užmerkė akis keli laikraščiai, suretėjo žurnalai, o vienas didvyriškiausiai šimtą metų ėjęs savaitraštis (kaikuomet buvęs net dienraštis) nelygioje likimo kovoje be aido žuvo savo garbingiausios sukakties dieną!

Tai matydamas ir žinodamas, aš ne idiliškai o su žurnalisto skausmu ir nerimu kaip tik beveik nemandagiai kėliau mintį, kad mūsų spaudos — knygų ir žurnalų — gyvybei ateis dar sunkesnė krizė, — jeigu Amerikos filantropų pavyzdžiu mūsų tarpe neatsiras tikrai stambaus masto fondacijų, tiksliau — pavienių patriotų, idealistų fondatorių, kurie gerų kultūros žurnalų ir vertingų knygų leidybą paremtų ne išmaldom, ne našlės skatikais, ar tik "dūdelėm", bet iškart milijoninėmis sumomis. Tiek pajėgiančių, gabių ir tvirtai susikūrusių lietuvių išeivių jau turim nemaža Šiaurės Amerikoje, o vieną kitą ir Pietuose.

Man tada buvo labai nejauku, nesmagu, gal ir nemandagu kalbėti apie kitų kišenių lobio skirstymus, pačiam kol kas pradėjus taupyti tik pirmąjį milijoną ir dar neįgalintį daugiau "prozaiškai" padėti.

Bet kai dabar ir iš sovietinės spaudos bendradarbių (žinoma, gal irgi savaip idealistų?) išgirdau, kad mes visi čia tik šokam pagal piniguočių dūdeles, tai ir nebegalėjau iškęsti truputį dar pagrojęs savąja. Atsiprašau.

Bronys Raila

Į Palangą ir Į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1987 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

15 - 20 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE

15 dienų — Lietuva, Rusija, Liuksemburgas
Kelionė 1103 — lapkričio 3 - 17 — $1,129
Vilniuje 10 dienų, Maskvoje 2, Liuksemburge 1

15 dienų — Lietuva ir Suomija
Kelionė 101 — spalio 1 - 15 — $1,679
Kelionė 128 — Naujų Metų sutikimas
Gruodžio 28 - sausio 10 — $1,499
Vilniuje 10 dienų, Helsinky 2

16 dienų — Lietuva ir Lenkija
Kelionė 805 — rugpjūčio 5 - 20 — $1,799
Kelionė 915 — rugsėjo 15 - 30 — $1,699
Vilniuje 10 dienų, Varšuvoje 3

19 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija, Švedija
Kelionė 805S — rugpjūčio 5 - 23 — $2,179
Vilniuje 10 dienų, Maskvoje 2, Leningrade 2, Helsinky 1, laive Baltijos jūroje 1, Stockholme 1

20 dienų — Pabaltijo kraštai, Suomija, Rusija ir "Baltika" festivalis
Kelionė 706 — liepos 6 - 25 — jaunimo grupė — $2,049
Vilniuje 10 dienų, Rygoje 2, Taline 2, Helsinky 1, Leningrade 2, Baltijos jūroj laivu nuo Helsinkio iki Talino

10 - 15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE

10 dienų — Lietuva ir Suomija
Kelionė 921H — rugsėjo 21 - 30 — $1,549
Vilniuje 7 dienos, Helsinky 1

13 dienų — Lietuva ir Rusija
Kelionė 818 — rugpjūčio 18 - 30 — $1,559
Vilniuje 7 dienos, Maskvoje 2, Leningrade 2

13 dienų — Lietuva, Rusija, Vengrija
Kelionė 720 — liepos 20 — rugpj. 1 — $1,749
Kelionė 810 — rugpjūčio 10 - 21 — $1,749
Vilniuje 7 dienos, Maskvoje 2, Budapešte 2

15 dienų — Lietuva, Rusija, Vengrija, Čekoslovakija
Kelionė 921 — rugsėjo 21 - spalio 5 — $1,879
Vilniuje 7 dienos, Maskvoje 2, Budapešte 2, Prahoje 2

15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 714 — liepos 14 - 28 — $1,779
Vilniuje 7 dienos, Maskvoje 2, Leningrade 2, Helsinkyje 2

11 - 13 DIENŲ KELIONĖS SU 5 DIENOM LIETUVOJE

11 dienų — Lietuva ir Lenkija
Kelionė 707 — liepos 7 - 17 — $1,579
Kelionė 915W — rugsėjo 15 - 25 — $1,479
Vilniuje 5 dienos, Varšuvoje 3

13 dienų — Lietuva, Rusija, Italija
Kelionė 920 — rugsėjo 20 — spalio 2 — $1,829
Vilniuje 5 dienos, Maskvoje 2, Romoje 4 su dienos išvyka į Florenciją

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

PRESSROOM SUPERVISOR — 2ND SHIFT

Must have extensive 4-color background, be mechanically inclined & familiar with multi-color Heidelberg equipment. Web experience helpful but not necessary. Will be responsible for quality & production of various types of commercial printing. "Hands-On" individual preferred. Good salary, working conditions & excellent benefits. Please respond w/resume & salary history or call 1-800-528-5347, to

IMPERIAL LITHO/GRAPHICS
P. O. BOX 1600
PHOENIX, ARIZ. 85001
(1925)

ASSEMBLERS

Full time entry level assemblers required immediately. Four day work week. No experience required, but dependability and willingness to learn a must. To find out more about these positions, which offer competitive salary and complete benefit package, and a smoke free environment.

Please call Evlyn Twomey to set up an appointment for interview.

617-533-4331 — extension 117
E.O.E.

Gamewell
MEMBER OF THE CERBERUS GROUP

10 GAMEWELL DRIVE
MEDWAY, MASS. 02053 (17-19)

EKSKURSIJA Į LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS JUBILIEJŲ ROMON

8 dienų kelionė birželio 24 - liepos 1
tiktai 1,119 dol.

Į ŠIĄ KELIONĘ ĮSKAITOMA:

— Skridimas ALITALIA oro linija ir visa transportacija
— Apsistojimas Residence Palace viešbutyje (dviese kambaryje) ir kasdien pusryčiai (continental)
— Romos apžiūrėjimas
— Šv. Tėvo iškilmingos mišios ir arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacija
— Arkiv. J. Matulaičio garbei mišios 12 apaštalų bazilikoje
— Lietuvių audiencija pas Šv. Tėvą
— Ekumeninės pamaldos katakombose
— Pokylis castel St. Angelo pilies rūmuose
— Galimos kelionės į Florenciją, Asyžių, Veneciją ir kitas įdomias vietas.
— Ekskursiją lydės Baltic Tours savininkai Birutė ir Algis Mitkai

Suinteresuotieji rezervacijas prašomi atlikti galimai anksčiau, nes vietų skaičius ribotas.
Kad užsitikrinus vietą, užpildžius žemiau pridedamą atkarpą su 119 dol. užstatu, prašom siųsti:

BALTIC TOURS
293 Auburn St.
Newton, MA 02166 **Tel.: (617)-965-8080**

Prašau rezervuoti vietą as.....Jubiliejinei kelionei Romon.

PAVARDĖ .....

ADDRESAS .....

MIESTAS .....

.....

TELEFONAS: Namų.....Darbo .....

Vykstu Boston.....New York.....

Sekcija: Rūkantiems.....Nerūkantiems.....

Vytauto Gedgaudo darbai

Stasys Santvaras

Mėginame pasveikinti ir pagerbti 'Dirvos' vyriausią redaktorių Vytautą Gedgaudą. Esu tikras, du paskutinieji žodžiai yra labai mieli ir mūsų ausim, ir mūsų širdim. Gražus, skambus, daugelio mėgiamas lietuviškas vyro vardas! Daili, išraiški, džiai sena lietuvio pavardė! Ir tai kelia ne vieną mintį, gundo nors viena pastraipėle nuklysti į lietuviškų pavardžių girią, į svetimųjų mums primestus pavalkus, kuriuos daugelis iki šiol tebenešiojam.

Prof. Zigmas Zinkevičius yra parengęs ir išleisdinęs vertingą studiją, kuri taip vadinasi: 'Lietuvių antroponimika, Vilniaus lietuvių asmenvardžiai XVIII a. pradžioje'. Zinkevičius pastudijavo tik dvi Vilniaus Šv. Jono bažnyčios metrikų knygas - krikšto metrikų 1602-1615 m. ir santuokų 1611 - 1616 m (įsidėmėkite tas datas). Remiantis ta studija, galima tik šūktelti: o, kas tada dėjosi su lietuviškom pavardėm LD Kunigaikštijos sostinėj Vilniuje! Kanceliarinės kalbos raštininkai Mingailaitį padarė Mingailovičium, Tvirbutaitį Tvirbutovičium, Lapeiką Lopieku, Gulbiną - Gulbinovičium ir pan. Lenkai raštininkai ir kunigai buvo dar uolesni - jie senas ir dailiai skambančias lietuvių pavardes be jokių dvasinių skrupulų vertė į lenkų kalbą. Taip iš Girinių nūdien mes turime gan gausų būrį Zaleskių, iš Oželių gausiausią Kazlauskų pavardę, iš Gaidelionių Petuchovskius, iš Algirdaičių gar sią Čartoriskių giminę ir kt.

Bet vienoj savo studijos vietoj prof. Zinkevičius taip teigia: ne visi ano meto Vilniaus lietuviai leido savo pavardes darkyti ir slavinti, kai kurie jų griežtai protestavo. Dėl to iki šiol išliko stambus kiekis grynų ir nesudarkytų lietuviškų asmenvardžių. Aišku, tik tokiu būdu išliko ir Gedgaudų pavardė, dar mūsų dienom tebesanti gyva ir puošianti ne vieną lietuvių šeimą.

Kiek mano žinojimas pajėgė pasiekti, blogą klausą turintis raštininkas 1411 m. lotynų kalba į dokumentus įrašė tokį posakį: 'Gregorios alias Gedigold/Gregorijus, kitaip Gedigaudas (tai senoji Gedgaudų pavardės forma). Senovės lietuviai, kaip žinom, turėjo tik asmenvardžius, pavardžių neturėjo. Atėjusi krikščionybė mum davė vardus, o senieji asmen vardžiai tapo pavardėm. Mūsų brangus svečias Vyt. Ged gaudas turi būti dėkingas sa vo senoliam, seneliam ir tėvam, kurie ištisus amžius nepasidavė svetimybių pagundom ir mum išsaugojo seną, skambią ir gražią lietuvišką pavardę.

Dabar atsigrįžkim į patį Vytautą Gedgaudą, į jo gyvenimo kelią, į jo siekimus, darbus ir laimėjimus. Ar galėtumėm rasti jaunystę be klaidžiojimų, jieškojimų ir audrų? Puikiai žinom, kad tų žmogaus išgyvenimų niekas negali išvengti. Brido per tą svajonių, siekimų, per galių ir pralaimėjimų girią ir Vytautas Gedgaudas. Atrodo, kad jaunatvėje (gimė balandžio 5, 1912 m.) jia norėjo būti lakūnas - baigė Nidos sklandymo mokyklą, antrąją jos laidą. Betgi padangėse ilgai neišsilaikė, gan greitai nusileido į Baltiją, pamėgo buriavimo sportą - buriavimo regatose su Klaipėdos jachtklubu atstovavo Lietuvą Švedijoj, Estijoj ir Latvijoj.

Atrodo, kad ir pašaukimo drama Vytautui Gedgaudui neskrido taip lengvai, kaip sklandytuvas virš didžiųjų Nidos smėlio kopų. Mokėsi Viekšniuose ir Mažeikių gim nazijoje, po to gyveno Kaune, Klaipėdoje, vėliau Paryžiuje, Prancūzijoj. Domėjosi ir studijavo grožinę literatūrą, dailės meną, publicistiką ir žurnalistiką. 1935 metais Vytautas Gedgaudas išleisdino novelių rinkinį, pavadintą šauniu vardu - 'Aistrų kovos'. Didžiai gaila, neturiu tos knygos (jos neturi ir pats autorius), tai nieko negaliu apie ją pasakyti.

Jaunas, 23 metų rašytojas, matyt, nesulaukė to atgarsio, kurio tikėjosi, tai gan greitai pasuko į žurnalistiką. Nepriklausomoj Lietuvoj jis rašė ir redakcinį darbą dirbo vadinamoj n e s r o v i n ė j lietuvių spaudoj. Kaip žinom, anuomet Kaune, laikinojoj Respublikos sostinėj, dominavo srovinė spauda - 'Lietuvos aidas', 'Rytas' (vėliau 'XX amžius'), 'Lietuvos žinios', 'Socialdemokratas' ir kt. Vytautas Gedgaudas, kaip jau tarta, 1933 m. Kaune pradėjo redaguoti nesrovinius, grynai informacinius laikraščius: 'Laiko žodį' 1933 1936, vakarinį dienraštį 'Telegramas' 1936-1937, savaitraštį 'Iliustruotą pasaulį' 1936-1938, dienraštį 'Laiką' 1938-1939 m. Pora mėnesių buvo dienraščio 'Vakarai', leidžiamo Klaipėdoje, korespondentas Paryžiuje 1938 metais. Tai šitaip Vyt. Gedgaudas augo kaip žurnalistas ir periodinių leidinių redaktorius.

Antrasis pasaulinis karas Vytautą Gedgaudą užklupo Vakarų Europoje, iš kur jis nebegalėjo grįžti Lietuvon. 1939-1945 m. jis tarnavo prancūzų kariuomenėje. Karo pabaigoje susitiko su Vokietijoje, prancūzų zonoje, apsigyvenusiais lietuviais, karo pabėgėliais, su jais bendradarbiavo ir kuo begalėdamas jiem padėjo. Prancūzai Vyt. Gedgaudą apdovanojo dviem 'Croix de guerre' ordenais ir 'Tuniso kautynių' medaliu. Demobilizuotas iš kariuomenės gretų, gavo stipendiją - Paryžiaus universitete studijavo prancūzų kalbą ir literatūrą, o taip pat kinematografijos meną. 1945-1950 m. buvo dienraščio 'Draugas' korespondentas Paryžiuje, rašė tam laikraščiui politines apžvalgas, pasirašydamas slapyvardžiu Vytautas Arūnas.

Maža to, 1946 m. Vytautas Gedgaudas, kaip įgaliotas lietuvių laikraščių korespondentas, dalyvavo Taikos kon ferencijoje Paryžiuje, o 1948 metais Jungtinių Tautų Organizacijos sesijoje, taip pat Paryžiuje. Tom pačiom pareigom jis buvo akredituotas ir prie Prancūzijos informacijų ministerijos. Gyvendamas Prancūzijos sostinėje, priklausė Prancūzų žurnalistų sąjungai. Kai Londone susiorganizavo Laisvųjų žur nalistų federacija, pirmojoje tos organizacijos valdyboje Vyt. Gedgaudas buvo gen. sekretoriaus pavaduotojas Paryžiuje. Kai jis išvyko į JAV, tas pareigas perėmė žinomas Lietuvos kariuomenės pulk. J. Lanskaronskis.

Į JAV Vytautas Gedgaudas atvyko 1950 m. čia kurį laiką dirbo savaitraščio 'Vienybė' redakcijoj, kurios vyr. redaktorius buvo poetas Juo zas Tysliava. 1954-56 m. vėl gyveno Prancūzijoje, ten buvo įsijungęs į dokumentalinių filmų paruošą. 1956 m. grįžo New Yorkan ir dar du metus dirbo 'Vienybėje'. 1958 m. persikėlė į Clevelandą, Oh., pradėjo dirbti 'Dirvos' redakcijoje. Nuo 1968 m. iki šiol Vyt. Gedgaudas tebėra 'Dirvos' vyriausias redaktorius. Taigi ištisus 29-ris metus regim, kad 'Dirvos' veide spindi ir Vytauto Gedgaudo siela.

Mūsų gerbiamam redaktoriui, tikrai niekad neturėjusiam laiko pertekliaus, nesvetima buvo ir visuomeninė veikla. Gimnazijoj būdamas, priklausė jūrų skautam ir mokiniam šauliam. Apsigyvenęs Kaune, įsijungė į Jaunosios Lietuvos sąjungą, porą metų buvo Grinčupio skyriaus pirmininkas, dalyvavo didžiuosiuose jaunalietuvių sąskrydžiuose Kaune, Klaipėdoje ir Marijampolėje Išeivijoje įstojo į Amerikos Lietuvių Tautinę sąjungą, yra nuolat perrenkamas tos s-gos tarybos narys. Spėju, kad jam artima ir lietuvių skautų veikla, nes jo žmona Stefa Juodvalkytė-Gedgau dienė šiuo metu yra mūsų Skaučių Seserijos vyriausia skautininkė.

Kas gi toji 'Dirva', kurią jau taip ilgą laiką redaguoja Vytautas Gedgaudas. Tai lietuvių visuomenės vidurio srovės, aiškiau tariant - tautinės minties laikraštis. Ir anot Antano Gustaičio, Vyt. Gedgaudo redaguojamoj Dir voj gali sutilpti visi kilnūs ir protingi tautininkai - dešinieji, nuosaikieji ir kairieji! Velionis Juozas Bačiūnas, palikęs gilius pėdsakus savaitraščio persitvarkymo laike, apie 'Dirvą' mum paliko itin vaizdingą savo nuomonę: 'Dirva man gal ir nepritiktų į dukteris, bet ji buvo visą laiką tartum mano gyvenimo jaunesnė sesuo - nerami, triukšminga, krykštaujanti, dainas dainuojanti, kartais supykstanti ir verkšlenanti, tai kaip ragana susiraukusi, tai vėl šypsenom saldinanti, paguodžianti ir įkvepianti. Mylėjau ją tokią ir tebemyliu. O kad ji taip šauniai galėjo išgyventi, sveikatą išlaikyti ir vis jaunumu alsuoti, tai yra pirmiausia nuopelnas jos buvusių ir esamų leidėjų, jos visų buvusių ir esamų redaktorių (taigi jų tarpe ir Vyt. Gedgaudo) su gausiais bendradarbiais, kad mokėjo sukurti tai, kas patvaru, ir rasti pakankamai gyvą skaitytojų pritarimą' (Dirva 1915-1985, 7 psl.). Turbūt panašiai apie 'Dirvą' galvoja, kaip apie ją pasisakė garbingo atminimo nusipelnęs J. Bačiūnas, ir dauguma savaitraščio ištikimų skaitytojų.

(Bus daugiau)

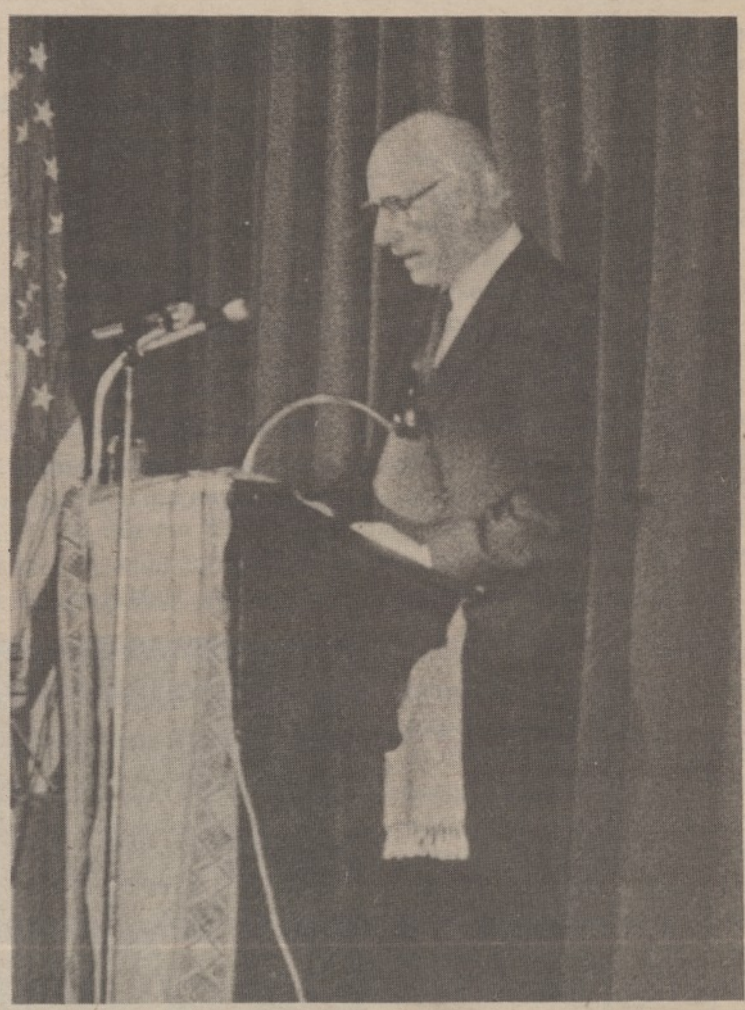

Kalba poetas Stasys Santvaras apie Dirvą ir jos redaktorių V. Gedgaudą. J. Rentelio nuotr.

Red. Vytautas Gedgaudas. J. Rentelio nuotr.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

SUSIPAŽINIMO IR PAGERBIMO VAKARAS

(Atkelta iš 1 psl.)

gomis atsiektus pasididžiuotinus rezultatus. Kadangi ši St. Santvaro kalba yra Dirvoje spausdinama atskirai, prie jos ilgiau nesustosiu.

Po St. Santvaro kalbos scenoje pasirodė solistė Aud ronė Simonaitytė-Gaižiūnienė ir pianistas dr. Saulius Cibas, savo programa labai maloniai nustebinę klausytojus - ją aptarsime muzikinės programos daly.

Juos sekė rimtai nusiteikęs Antanas Gustaitis, tuojau visus iki ašarų prajuokinęs su savo 'Pro Mėlynus Akinius' dar labiau pagražintom humoro ištraukom. Lietuvio charakteriui humoras ne visada prie širdies, tačiau meistriškas A. Gustaičio 'pabaksnojimas' ne tik prajuokina, bet dažnai ir gana karčios tiesos pasako, pirm negu susigaudai iš ko juokiesi. O jei ta gustaitiškai pateikta tiesa ir sujudina sąžinę, tai tuoj pat gali nusiraminti, besiguodžiant, kad tai tikriausiai ne man, ne mano partijai, ne mano vadovaujamam veiksniui čia taikoma... Ir tokia literatūrine forma jautrios sielos ir sąžiningo būdo autoriui pavyksta ir karčią tiesą pasakyti, net garbės teismo bylos neužsitraukiant! O būtų gera, kad tie 'nekaltieji' nors retkarčiais pamėgintų tas švelnias pastabas sau prisitaikyti ir iš to pozityvias išvadas išsivesti ...

Po nuotaikingo rašytojo-humoristo Antano Gustaičio žodžio, scenon grįžo Audronė su Saulium, vėl iššaukdami ovacijas. Po jų sekė sveikinimai.

Pirmasis sveikino Vytautas Abraitis, ką tik perėmęs Naujosios Vilties redaktoriaus pareigas. Jis pristatė save, dar nesuredagavusį nė vieno numerio, kaip kontrastą Vytautui Gedgaudui, kuris jau senai nustojo skaičiavęs jo redaguojamos Dirvos numerius. O vis dėl to, ir per tokį trumpą laiką jis jau spėjęs pajusti 'redaktoriaus duonos skonį' ir reikalaujančiųjų 'objektyvumą' ... Tas lengvas Vytauto Abraičio humoras sukėlė ne tik gardaus juoko, bet kartu ir užtarnautos užuojautos bei jautrumo redaktoriui, jo komplikuotame darbe.

ALT S-gos pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno, negalėjusio šventėje dalyvauti, įgaliotas, V. Abraitis sveikino Vytautą Gedgaudą Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir pirmininko vardu, įteikdamas atitinkamai įrašytą plaketę-žymenį.

Romas Veitas skaito adresą su dalyvių parašais red. V. Gedgaudui pagerbti. Šalia stovi Rėda Veitaitė vakaro programos pravedėja. J. Rentelio nuotr.

Poetas Antanas Gustaitis apžvelgia įvykius "Pro melynus akinius". J. Rentelio nuotr.

Svečių stalas. Prieky LF atstovas P. Viščinis.

Skautijos stalas. Prieky: I. ir K. Matoniai, K. Nenortas, Č. ir L. Kiliuliai, V. Dauba ir dešinėje K. Pocius ir V. Abraitis giedant ilgiausių metų... J.Rentelio nuotr.

Toliau asmeniniai sveikino Vilties d-jos pirmininkas Kazimieras Pocius, LB Kultūros tarybos pirm. I. Bublienė, Lietuvių Fondo atstovas P. Viščinis - savo gražų žodį užantspaudavęs 1000 dol. LF parama Dirvai, LSS TP pirm. P. Molis, ir Lietuviškosios Skautijos Fondo pirm. Č. Kiliulis - prisekdamas, kaip padėką už paramą, sidabrinį LSF ženklelį. Buvo gauta taip pat ir sveikinimai raštu.

Po sveikinimų vėl sekė solistė A. Gaižiūnienė, lydima pianisto dr. S. Cibo, sugebėdama ir vėl pilnai 'pagauti' savo klausytojus.

Vakaro programos gale, red. Vytautas Gedgaudas nuoširdžiai padėkojo šio vakaro rengėjams ir talkininkams, programos atlikėjams ir visiems dalyviams. Ir čia visi vakaro svečiai gausiu plojimu dėkojo redaktoriui už didelį darbą Dirvos redagavime ir jos išgražinime, už jo taktą ir talentą išlaikyti ją įdomią. Neabejotina, kad šis vakaras ilgai išliks prisimintinu Dirvos istorijoje, kaip paskata sunkiame redaktoriaus darbe.

Kaip kita proga esame Dirvoje skaitę, Bostono tautininkai išgyvena renesansą ir nuostabų atsijauninimą, nes jų eiles šiuo metu papildė pasigėrėtinai gražus jaunų žmonių būrys. Ir, nors Bostono tautininkai žodžiuose santūrūs, - už juos vaizdžiai kalba jų darbai. Kaip šio teiginio paliudijimą tvirtina vakaro užbaigimas: ALT S-gos Bostono skyriaus pirmininkas J. Kapočius įteikė Vilties draugijos valdybos pirmininkui, inž. K. Pociui 6000 dolerių čekį, kaip papildomą įnašą Vilties draugijai 'Dirvos' leidimui paremti, o skyriaus valdybos sekretorius inž. Romas Veitas Dirvos redaktoriui Vytautui Gedgaudui įteikė visų pagerbimo dalyvių vardu gražų adresą ir 28 naujų prenumeratorių sąrašą su pinigais.

Visa tai didelė parama Dirvos tęstinumui ir galėtų būti pavyzdžiu kitiems skyriams.

Po programos sekė gražiai paruoštos vaišės ir pasisvečiavimas, pasibičiuliavimas. Nors visa red. Vytauto Gedgaudo pagerbimo vakaro programa užsitęsė, tačiau

(Nukelta į 9 psl.)

Vilties draugijos pirm. K. Pocius, sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė ir žurnalo "Naujoji Viltis" red. Vytautas Abraitis. J. Rentelio nuotr.

Giedant ilgiausių metų. Sėdi Vytautas Gedgaudas. Šalia stovi Stefa Gedgaudienė ir prieky Sol. D. Mongirdaitė ir I. Bublienė. J. Rentelio nuotr.

Pianistas dr. Saulius Cibas ir sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė atliekant koncertinę programą. J. Rentelio nuotr.

(Atkelta iš 8 psl.)

neprailgo ir dalyviai neskubėjo skirstytis. Rengėjams tikrai priklauso užpelnyta padėka už gražų ir prasmingą renginį.

PAGERBIMO MUZIKINĖ PROGRAMA

Įnešdami daug jaunatviško gaivumo, pagerbimo programoje muzikinę dalį atliko solistė Audronė Simonaitytė Gaižiūnienė ir pianistas dr. Saulius Cibas. Pirmoje dalyje ji padainavo dvi liaudies dainas - 'Anoj pusėj marelių' harmonizuotą St. Šimkaus ir 'Pirko senis', harmonizuotą V. Klovos, - A. Baltakio 'Ugnelė', muzika A. Bražinsko ir Z. Stepanausko 'Žvaigždutę' muz. B. Dvariono. Publikai ilgai ir šiltai plojant, daugiau 'išspausti' nepavyko.

Antroje dalyje padainavo dvi arijas - Veronikos raudą iš Baumilos operos 'Paskenduolė' ir Eleonoros ariją iš Verdi operos 'Likimo galia' tokiu pat, jei ne didesniu pasisekimu.

Trečioje Audronės koncerto dalyje įvyko 'dekoratyvinis' pasikeitimas, sukėlęs nuostabą ir net Audronės trumpalaikį sumišimą, nebent ji tą labai vykusiai suvaidino! Pirmose programos dalyse ji dėvėjo tamsią, skoningai ornamentuotą vakarinę suknią, subtiliai išryškinančią jaunos, grakščios moters figūrą. Gi trečioje dalyje Audronė pasirodė su skaisčiai raudona baline suknele, patraukliai pabrėžiančią jos lengvumą, ar net valso sūkuriui pasinešusios mergaitės nuotaiką. Ir programos parinkimas, ir dainavimo nuotaika gražiai derinosi su Audronės išore, o gal ir su jos vidujine nuotaika. Padainavo dvi Šuberto kompozicijas - 'Pavasario ilgesys' ir 'Barkarolė' - ir dvi E. Grigo dainas - 'Myliu tave' ir 'Sapnas'. Publikai ne juokais reikalaujant, buvo pridėta dar Raudonikio 'Švelnumas' ir Vilijos daina iš Leharto operetės 'Linksmoji našlė'.

Dėkingai išskirstyta vakaro programa vis dėl to užsitesė, bet klausytojų dėmesys ir entuziazmas neišblėso Priešingai, atrodė jog su kiekviena atlikta daina jis net didėjo! Šiame koncerte Audronė Gaižiūnienė pasirodė kaip pilnai subrendusi dainininkė. Kas ją anksčiau girdėjo (o tokių buvo gana daug) sutartinai stebėjosi ir gėrėjosi jos padaryta labai didele pažanga: gera technika, vidujinis susidrausminimas ne tik balsą tiksliai valdė, bet jį labai išgražino ir sustiprino. Drauge, ta atsiek ta aukšta technika ją pačią atpalaidavo ir prisidėjo atskleisti vidujines jos balso grožio gelmes. Tuo pačiu, ji buvo ne tik labai miela pasiklausyti ir labai graži, grožio pasiilgusiai akiai 'pasiganyti' bet taip pat savo pasirinktų dainų žodžiais įtikinti, kad Audronė scenoje dainavo ir Tau, ir Tau, ir Tau - atskirai ir visiems drauge. Gi jaunasis muzikas, bostoniškis dr. Saulius Cibas rūpestinga ir globojančia ranka palydėjo Audronę pianinu subtiliai ir autoritetingai. Abu drauge jie sudarė labai darnią jaunų muzikų porą scenoje.

Padaryta didelė pažanga Audronei neatėjo savaime. Ji susirado labai gerą mokytoją, su kuriuo praktikuoja po kelias valandas savaitėje, o šalia to dar ir namuose kasdien. Jos pačios žodžiais tariant - 'dabar man laikas iš tikrųjų pažiūrėti, ką aš iš tikro galiu'. Sekmės, Audrone!

DR. A. BUTKUS

METAL FABRICATOR

If you have exp. w/press brakes, punch presses & spot welders, we have a career oppty. for you. All benefits, plus profit sharing. Melrose Displays 2 Brighton Ave., Passaic, N. J. 07055. 201-471-7700. (17-19)

BOSTONO LIETUVIAI

ŠV. JURGIO ŠVENTĖ BOSTONE

Bostono "Baltijos" ir "Žalgirio" tuntų skautės ir skautai paminėjo šv. Jurgį, pasaulio skautų patroną, bendroj tuntų sueigoj š. m. balandžio mėn. 11 d. Lietuvių Piliečių draugijos patalpose, So. Bostone.

Su pasigamintais vienetų skydais, rikiuotėje su daina įžygiavo salėn atskiri skautų vienetai. Raportai prie vartų, vėliavų įnešimas, tuntininkų pasveikinimas ir visų sugiedotas Lietuvos himnas sudarė rimtą šventišką nuotaiką.

Iš skaitytų tuntų įsakymų aiškėjo vienetų veikla. Trys jaunesnės skautės — Laurutė Huston, Daiva Senutaitė, Rūta Veitaitė ir skautė Dainora Kupčinskaitė davė įžodžius. "Birutės" draugovės skautė Rebeka Kalen perkelta į prityrusių skaučių draugovę ir davė prityrusios skautės įžodį.

Pas skautus — Vasario 16 d. proga apdovanotiems j. v. s. Mykolui Manomaičiui buvo prisegtos "Lelijos" ir inž. Aleksui Danasui "Už Nuopelnus" su rėmėjo kaspinu ordinai. Ta atliko pakviestas Lietuviškosios Skautybės Fondo pirmininkas v. s. Česlovas Kiliulis.

Pažangumo žymenius gavo skautai: Arvydas Budreckis, Andrius ir Tada Dilbai, Petras Kazlas, Tadas Petronis ir Vincas Šnipas. Pasitraukus iš pareigų "Kęstučio" draugovės draugininkui ps. Vytautui Dabrilai, nauju draugininku tapo v. sl. Romas Juozelskis.

Po sueigos, jos dalyviai ir svečiai turėjo progos pasivaišinti ir taip pat nusipirkti skautiškų leidinių ir reikalingų ženklų.

Sueigai vadovų buvo gerai pasiruošta. Ji paliko visiems gražų prisiminimą tuntininkei v. s. Laimai Kiliulienei sumaniai ją pravedus.

Šv. Jurgio proga suruoštoje Baltijos ir Žalgirio tuntų sueigoje Bostone, pagerbiami Lietuviškosios Skautybės Fondo leidinių administratorius inž. Aleksas Danasas, jo žmona Gražina ir Jackus Sonda. Ženkliukus įteikia fondo pirmininkas v. s. Česlovas Kiliulis.

Paukštytės davusios įžodį. Gerojo darbelio mazgelį riša v. sl. Judita Huston. Įžodį praveda draugininkė v. s. Stefa Subatienė.

Žalgirio tunto broliai stebi, jų tarpe antras iš dešinės DLK Kęstučio draugovės draugininkas Romas Juozelskis.

LIETUVIŠKOSIOS SKAUTYBĖS FONDO APDOVANOJIMAI

Šv. Jurgio proga įvykusioje Bostono skautų ir skaučių tuntų sueigoje Lietuviškosios Skautybės Fondo pirmininkas v. s. Česlovas Kiliulis ir v. s. Kostas Nenortas fondui pasidarbavusiems bostoniečiams įteikė sidabrinius LS Fondo ženkliukus.

Ženkliukais buvo apdovanoti: LS Fondo atstovas Antanas Andriulionis, Fondo leidinių administratorius inž. Aleksas ir Gražina Danasai, s. Vytautas Dilba, Petras Navazelskis ir Jackus Sonda. Sveikiname apdovanotuosius ir dėkojame už pagalbą skautams.

(k. n.)

A. MATIOŠKOS FONDAS AUGA

Mirusio uolaus visuomenininko ir veikėjo Antano Matioškos įamžinimui Lietuvių Fonde aukos tebeplaukia. Paskutiniu metu jas prisiuntė: 100 dol. — LB Bostono apylinkė, kurios pirmininku velionis ilgus metus buvo; po 25 dol. — kun. Antanas Baltrušiūnas, Balfo 17-tojo skyriaus pirmininkas, o taip pat Jonas ir Bronė Venckai iš Los Angeles; 20 dol. — Paulius Galėnas iš Chicagos, Drauge su įnašu prisiųstame laiškutyje Jonas ir Bronė Venckai rašo: "Ačiū už gerą mintį įamžinti mirusį visuomenininką Antaną Matiošką. Prisidedame buvę draugai . . ." Aukos siunčiamos: Mr. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402 arba tiesiog Lietuvių Fondui 3001 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

BOSTON

LIETUVĖS MOTINOS TRAGIZMAS

Gegužės 3 d. laidoje Laisvės Varpas plačiai paminėjo Motinos dieną, iškeldamas lietuvės motinos vaidmenį mūsų tautos atbudime ir šių dienų jos tragizmą tėvų žemėje bei išeivijoje — svetima aplinka, neribota laisvė, įvairių malonumų vilionės, narkotikai, savosios žemės po kojomis stoka su vyraujančia lietuvių kalba. Tėvynėje jai talkina tik bažnyčia, o išeivijoje — lietuvių spauda, šeštadieninės lituanistikos mokyklos, jaunimo organizacijos, radijo programos. Lietuvės motinos tragizmas glūdi tame, kad ji nei tėvynėje, nei išeivijoje negali pilnai pasiekti savo vaikų auklėjime tokių rezultatų, kokių ji pati ir tauta pageidautų. Vis dėlto bent ligi šiol ji išeina laimėtoja. Jai, ypač išeivijoje reikalinga visokeriopa lietuvių visuomenės parama ir talka. Tėvynėje Motinos diena panaikinta, įvedant Moters diena, kuri minima kovo 8-tąją, bet vistiek tėvynėje kuriami ir atliekami lietuvei motinai himnai, kurių keli buvo įjungti į programą šalia mūsų liaudies dainų motinos tema ir išeivijoje sukurtų motinos garbei dainų bei dailiojo žodžio pavyzdžių, kaip komp. Broniaus Budriūno "Šauksmas" ar rašytojos Nelės Mazalaitės "Laiškas motinai".

PROF. J. ŠIMOLIŪNO MONOGRAFIJA

Inž. dr. Jurgis Gimbutas parašė knygą apie buv. Lietuvos susisiekimo ministro Jono Šimoliūno gyvenimą ir darbus. Pasiekęs po Antrojo pasaulinio karo šį kraštą, jis buvo Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungos Bostono skyriaus narys ir dažnas svečias. Knygą leis Lietuvos šaulių sąjunga, kurios garbės nariu buvo prof. Jonas Šimoliūnas. Apie 250 puslapių veikalas apims Jono Šimoliūno veiklą su lietuviais Rygoje ir Suomijoje prieš Pirmąjį pasaulinį karą, Lietuvos susisiekimo ir daug kitų istorinių momentų. Knygoje bus 60 fotografijų ir nemažai dokumentų kopijų. Joje panaudojami prof. Jono Šimoliūno neskelbti memuarai ir laiškai. Knygos prenumerata — 12 dol., o garbės prenumerata — nemažiau, kaip 25 dol. Prenumeratos siunčiamos Lietuvos šaulių sąjungos iždininkui J. Skeiviui, 6601 So. Artesian Avenue, Chicago, Ill. 60629. Čekiai išrašomi: Lithuanian National Guard.

LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Lituanistikos Instituto suvažiavimas su paskaitomis visuomenei įvyks spalio 10-12 d. Bostone. Suvažiavimą globoja LB Bostono apylinkė, kurios pirmininku yra inž. Brutenis Veitas. Visa suvažiavimo programa vyks So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos patalpose, 368 W. Broadway, So. Bostone. Ji suderinta su Vytenio Vasyliūno vargonų koncertu, kuris vyks spalio 11 d. First & Second Church salėje Bostone. Lituanistikos Instituto pirmininku yra prof. dr. B. Vaškelis.

AUKA VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJAI

Inž. Juozas ir Irena Rasiai ne tik rūpestingai globojo atvykusius į Laisvės Varpo pavasarinį koncertą sol. Nelę ir muz. Arvydą Paltinus, bet taip pat paaukojo 100 dol. Vasario 16-sios gimnazijai, kurioje muz. Arvydas Paltinas yra mokytoju. Rasių šeima dosniai remia savo aukomis įvairius lietuviškus reikalus. Tuo jie puikiai atstovauja Bostono lietuviams.

(pv)

RENGINIAI

- **Rugsėjo 20 d.** 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje Laisvės Varpo rudens koncertas, kuriame programą atliks Los Angeles vyrų kvartetas.
- **Rugsėjo 27 d.** 3 val. popiet sol. Lilijos Šukytės koncertas, rengiamas Lietuvos krikšto sukakties minėjimo komiteto Bostone.
- **Spalio 4 d.** 2 val. popiet Šv. Kryžiaus katedroje mišios, aukojamos kardinolo Bernard Law minint Lietuvos krikšto sukaktį. 4 val. popiet banketas Lantana restorane Randolphe.
- **Spalio 11 d.** 3 val. popiet First & Second Church auditorijoje Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas, rengiamas Lietuvos krikšto minėjimo komiteto.
- **Lapkričio 7 d.** 6 val. 30 min. vakaro Sandaros salėje, 30 Intervale Brocktone metinis Balfo 72 skyriaus banketas.

Slapyvardžiai

*Sadalv Sikiejiv**

Kai kurie mano draugai, tokių dar liko, galiu ant pusės rankos pirštų suskaičiuoti, man sako: "Tu nustok. Visokius niekus rašinėji. Žmonės įsižeis. Gausi kurią dieną į nosį. O žinai kiek kainuoja nosies sutaisymas?" Tad paklausęs jų, šį straipsnį pasirašau slapyvardžiu. Šekspyras nėra Šekspyras. Ir, sakyčiau, taip patogiau. Pavyzdžiui, kokia žavinga dama pobūvyje tau sako: "Tamsta, ar skaitėte Sadalv Sikiejiv straipsnį? Biaurus. Kaip galima taip rašyti ir kaip galima tą šlamštą spausdinti?" — O tu sau ramiai kinkuoji galva ir mintyse juokiesi. Paskaitytų iš kito galo tą slapyvardę, tai sužinotų.

Slapyvardžių pasirinkimas taip pat sudaro daug sunkumų. Visos geresnės slapyvardės jau pasiimtos. Maironis, Aistis, Putinas, Vaižgantas, Aišbė, Rygiškių Jonas, Jovaras, Žalia Rūta . . .

Nebūtų bloga pasirašyti: Ten buvęs. Labai aišku, kad viską matei. Arba: Netikintįs Tomas. Čia visi supras, kad viską analizuoji ir mažai kuo tiki. Geriausia pasirašyti raidėmis: A. N., P. W. Tegul sau jie suka galvas, kas čia toks. O jei nori tikrai jiems galvas apsukti, pasirašyk: B. V. N. M. S. T. Aha, čia jau tikras slapyvardis. Kas tą iššifruos?

O vis dėlto, slapyvardė geras dalykas. Jeigu straipsnį giria, gali į ausį pašnibždėti autoriaus pavardę. O jeigu straipsnis koneveikiamas, tai ir pats gali prisidėti prie autoriau keikimo ir paleisti jo adresu visokių necenzūruotų epitetų. Žinoma, nutylėdamas, kad pats esi to straipsnio autorius.

Slapyvardžiu pasirašius labai patogu išgirsti tikrą savo draugo nuomonę. Pakišęs jam straipsnį nekaltai klausi, "ką tu apie tai manai?" Bet tai yra labai pavojingas žaidimas. Gali prarasti paskutinį savo draugą.

Čia kalbėjau apie literatūrines slapyvardes. Bet yra dar kitokių. Nuvažiavus kur į motelį, ir per apsirikimą pasiėmus ne tą moterėlę, negi rašysi savo tikrą pavardę. Amerikiečiai neturi fantazijos. Jie visi rašo: Smith. Kvailystė. Aš patariu rašyti: Kalvis. Kol viskas bus išaiškinta, jau tu būsi kitame staite.

Yra dar vienas slapyvardės panaudojimo būdas. Pavyzdžiui. Jūs telefonuojate savo žmonai, ir pridengęs telefoną nosine, sakote:

— Ponia, aš jus mačiau Dirvos baliuje. Jūsų akys perverė mane kiaurai. Jūsų lūpos kitiems dalykams vertos negu kugelį per jas perleisti. Jūsų balsas viršija tą solistę, kuri scenoje rėkavo. Aš norėčiau su jumis susitikti ir arčiau pažinti jus ir jūsų žavingumą.

Telefone pasigirsta gerai pažįstamas balsas:

— Devintą valandą iš ryto. Tada mano vyro nėra namie.

Tokio pratimo nepatarčiau niekam naudoti. Širdies priepuolio operacija baisiai brangiai kainuoja.

Labai negudru rašyti straipsnį laikraščiui ir pasirašyti slapyvarde. Ypatingai jeigu kritikuoji. Jeigu asmuo redaktoriui gerai pažįstamas, o gal net giminė, tai netalpins. Jeigu ką giri tai, kad ir patalpins, kokia tau iš to nauda? Giriamasis nežinos.

Absčiai paėmus slapyvardės man patinka. Bet kas iš to. Visi vistiek žino. Pavyzdžiui Vaižgantas. Visi žino, kad Tumas ir net rašo: Tumas-Vaižgantas. Kur tu čia žmogeli, pasislėpsi?

* Skaityk iš kito galo.

"Amber Holidays"

1987 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE GRUPĖSE:

Liepos 20-28 Maskva 1, Vilnius 5, Maskva 1 ..... $1399.00

Rugsėjo 16-25 Maskva 1, Vilnius 5, Maskva 2 ..... $1429.00

Gruodžio 6 — sausio 10 Maskva 2, Vilnius 5, Ryga 4, Leningradas 3 ..... $1514.00

ĮDOMESNI MARŠRUTAI

Liepos 7-24 Maskva 2, Vilnius 5, privačiu autobusu per Pabaltįjį iki Leningrado $1956.00

Spalio 6-23 Maskva 2, Vilnius 9, Leningradas 4, Helsinki 1 ..... $1725.00

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite: 1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados skambinkite 1-617-268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

MEMBER AMERICAN SOCIETY OF TRAVEL AGENTS ASTA

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY FOR DEPARTURES FROM BOSTON OR NEW YORK AND ARE SUJECT TO CHANGES.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Smetanos 'Parduotoji nuotaka' lietuvių scenoje

Antanas Juodvalkis

Lietuvių opera Chicagoje, šiame sezone turėjo du įsipareigojimus, kurių vieną jau atliko, o antras dar tebėra priešakyje. Lietuvių operos vadovybė 31-mam sezonui pasirinko čekų kompozitoriaus B. Smetanos sukurtą trijų veiksmų operą — Parduotoji nuotaka. Libretas K. Sabinos, o lietuvių kalbon išverstas poeto Stasio Santvaro, nuolatinio operos talkininko. Spektakliai vyko š. m. balandžio 25 ir 26 dienomis Morton East gimnazijos a u d i t o r i j o j e, 2423 So. Austin Blvd., Cicero, Illinois, prisiglaudusio prie didžiosios Chicagos. Auditorija turi 2500 vietų, bet lietuviai kiekvieną spektaklį pripildė vos pusę.

"Parduotoji nuotaka" vaizduoja čekių kaimo ir dvaro gyvenimą, žmonių santykius ir jaunimo meilės ryšius, nepaisant socialinės padėties ir tėvų nusistatymo. Tai linksmo tolaikinio gyvenimo iškarpa. Kai ką galima pritaikyti ir lietuviams, tik tokio buršiško girtuokliavimo, kokį matėme antrajame veiksme, lietuviai neturime. Tai būdinga čekams ir bavarams su jų "oktober festu" ar panašiais festivaliais.

Juanuoliai — Maženka (Daiva Mongirdaitė) ir Jenikas (Darrell Rowader) myli vienas kitą, bet tėvai — Krušina (Algirdas Brazis) ir Ludmila (Eglė Rūkštelytė-Sundstrom) nori išleisti dukrą už turtingo dvarininko sūnaus. Čia labai svarbų vaidmenį atlieka piršlys Kecallis (Gregory Frank), kaip įprasta buvo Lietuvos kaime. Veiksmas baigiamas tėvų ir piršlio puikiu kvartetu.

Antrajame veiksme vyrai girtuokliauja ir dainuoja užeigoje. Piršlys įkalbinėja Jeniką vesti turtingą nuotaką, nes pinigai yra svarbiau už meilę, o jaunikis galvoja kitaip. Čia pasirodo ir peršamas Maženkai jaunikis kvaišas Vašekas (Bronius Kazėnas). Perdaug sušaržuotoje scenoje, Vašekas susitinka su Maženka, kurį jį apgaudinėja ir išjuokia. Piršlys paperka Jeniką ir šis, visiems dalyvaujant, pasirašo sutartį, kur atsisako nuo mylimos merginos, galvodamas visai ką kitą ir norėdamas apgauti gudruolį piršlį. Susirinkusieji pasipyktina tokiu Jeniko sprendimu ir išsiskirsto.

Trečiajame veiksme (pirmojo veiksmo scenovaizdis) Vašekas ieško merginos, bet tuo metu pasirodo cirko grupė ir sceną užpildo kaimiečiai. Cirko vadovas (Julius Savrimas) skelbia cirko įdomybes. Čia pasirodo klounai, leopardai, gyvulių treniruotojai, o garsioji šokėja Esmeralda (Audronė Gaižiūnienė) vilioja Vašeką. Cirkui išvykus, Vašekas yra pasimetęs ir nebežino kurią merginą pasirinkti, o Maženka yra įpykusi ant Jeniko, už parduotą meilę. Piršlys, abiejų jaunuolių tėvai ir Vašekas išlieja savo bėdas, vėliau įsijungus Maženkai. Tai vienas iš puikiausių sekstetų, šios operos pažiba. Veiksmas ir opera baigiama džiaugsmingai, nes paaiškėja, kad Jenikas yra Michos sūnus (Marius Prapuolenis) iš pirmų vedybų. Tik gudruolis piršlys lieka apgautas, o motina Hata (Gražina Stauskaitė) su Vašeku pasitraukė.

Parduotoji nuotaka yra linksma ir daininga opera. Čia nėra nė vieno nužudyto, kaip dažnai operose atsitinka. Aktoriai — solistai savo vaidmenis atliko vieni geriau, kiti gal silpniau, bet bendras įspūdis liko geras. Lietuvių operos choras, gerų vadovų rankose, priartėjo prie profesionališkumo ir savo paskirtį tikrai puikiai atliko. Nesiimu aptarti vokalinio išpildymo, bet vis dėlto, kai kurie balsai šiai didžiulei auditorijai buvo per maži. Išskirtinai reikėtų paminėti Maženką — Daivą Mongirdaitę ir piršlį Kecalį — Gregory Frank. Jiedu per visą operą buvo aukštumoje ir sukūrė pasigėrėtinus charakterius. Režisierius Peter Amster parodė savo sugebėjimą apvaldyti masines scenas ir sukurti tikrovišką kaimiečių (choro) gyvenimo būdą, tik ar reikėjo taip nugirdyti, kad net teko išvilkti iš karčiamos. Toks vaizdas neprisidėjo prie estetiškumo.

Trečiojo veiksmo sekstetas iš Smetanos operos "Parduotoji Nuotaka". Iš kairės solistai savo vaidmenyse: Marius Prapuolenis, Gražina Stauskaitė, Gregory Rrank, Bronius Kazėnas, Algirdas Brazis, Daiva Mongirdaitė ir Eglė Rūkštelytė.
A. Plenio nuotr.

Scena iš "Parduotosios Nuotakos" antrojo veiksmo: Bronius Kazėnas Vašeko vaidmenyje ir Daiva Mongirdaitė titualiarinės partijos Maženkos vaidmenyje. A. Plenio nuotr.

Bendras vaizdas iš Lietuvių Operos pastatytos Smetanos "Parduotosios Nuotakos" operos pirmojo veiksmo. A. Plenio nuotr.

Opera praėjo gerai be sutrikimų, tai nuopelnas maestro Roberto Kaminsko ir režisieriaus Peter Amster bei chormeisterių — Audronės Gaižiūnienės ir Alfonso Gečo. Akompanavo muzikas Robertas Mockus, o scena rūpinosi Judith Woodall Hayes. Veiksmą vykusiai pagyvino Violetos Karosaitės išradingas baletas, spalvingi kostiumai sukurti jos pačios, o gaminti Lydijos Ringienės. Aktorius pagražino Ed Meekin ir Julius Balutis, o drabužius ir dekoracijas išnuomavo Anthony Stivanello Costume Co., Maspeth, N. Y.

Operos valdybą sudarė: ilgametis pirm. Vytautas Radžius, vicepirmininkai — Vaclovas Momkus, Eglė Rūkštelytė-Sundstorm, Jurgis Vidžiūnas, sekr. Valerija Žadeikienė, ižd. Albinas Smalinskas, valdybos nariai — Jonas Mockaitis ir Romas Burneikis. Revizijos komisija: pirm. Evelyna Oželienė, vicepirm. Vladas Žukauskas ir sekr. Raimundas Korzonas.

Užsklandai

Lietuvių operos stiprybė yra **choras**, kurį sudaro 56 asmenys, be maž po lygiai moterys ir vyrai. Atrodo, choras yra truputi atjaunėjęs ir tai labai džiūgina. Choristai rodo nepaprastą pasišventimą ir ištvermę, nes savaitinės ar dažnesnės repeticijos reikalauja pasiaukojimo ir meilės savanoriškam įsipareigojimui. Visi choristai įsipareigojimus atlieka be jokio atlyginimo, negaudami net už keliones, o kai kuriuos randame net aukotojų sąrašuose. Turint tokį pasišventusį kolektyvą ir vadovams yra lengviau dirbti.

Operos administravimo pareigas atlieka valdyba be jokio atlyginimo. Kas gali apskaičiuoti jų sugaištą laiką, o dauguma yra profesionalai ir jų darbas brangiai apmokamas. Aukos ir talkos būdu atliekami milžiniški lietuvybės išlaikymo darbai.

Tikrai, Lietuvių opera parodė nepaprastą ištvermę ir pasiaukojimą. Padėka jiems.

Atskirai tenka paminėti ir finansinius reikalus, nes be pinigų negalima atlikti net ir minimalių darbų. Stebėtinu būdu, opera iki šiol šaip taip vertėsi ir vis išlįsdavo iš beviltiškos padėties, geradarių ir rėmėjų pagalba. Ir Parduotosios nuotakos pastatymas siekia 90.000 dol., o už bilietus vargu ar pusę surinko. Tarp 25-30,000 dol. suaukoja mecenatai, remia Illinois valstija, Lietuvių Fondas, Maria ir Gasparas Kazlauskai bei visa eilė tūkstantininkų ir rėmėjų. Programoje atspaustų aukotojų sąrašas netrumpas, bet ir jų aukos nepadengia pdarytų išlaidų. Valdybai teks ieškoti kitų priemonių, kad išlyginti susidariusį nuostolį.

Šių metų sezonas dar nebaigtas, nes priešakyje Lietuvos krikšto atnaujinimo 600 metų sukakties minėjimas, į kurį operos choras yra įsipareigojęs vykti ir atlikti ne trumpą programą. Ir vėl be poilsio nuolatinės repeticijos, nes laiko nebedaug beliko. Puikų programos viršelį sukūrė dail. Ada Sutkuvienė.

Lietuvių operai linkime ištvermės tolimesniame lietuvių kultūros skleidime.

AUTO BODY HELP
Our busy expanding body shop has need for Auto Body Help. If you are exper. and want to work in a shop that not only provides you with above average earnings, but appreciates your efforts, we may have just the job for you. We have a complete range of modern employee benefits. For an interview contact Bob Jankowski, Body Shop Manager, Central Motors, 56 Providence Hwy., Norwood, MA. 617-762-2200 or 617-762-8444.

OWNER OPERATOR
M.B.I. Transport Inc., is looking for dependable Tractor Trailer Operator to start immediately for a fast growing company to run PA, NJ, NY, Mass, CT. Average pay between $800. to $1,300. a week. Steady work. 5 days a week. Call all week, betw 7am-7pm at 201-636-3082

COPY MACHINE OPERS
We are looking for all shifts F/T Kodak 150 and 200 Photocopying Machine Operators. Good starting salaries, working conditions & excellent opportunity for advancement. Some college pref'd. 617-266-1778, 12-5.

MANAGER
McDonald's
Experience in fast food management. Carear opportunity. East Bergen & Hudson County areas. Excellent salary, benefits, vacations & bonus.
Call: (201) 794-7606
(17-19)

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

BALFO SUSIRINKIMAS

Balfo 76 skyriaus metinis susirinkimas įvyko gegužės 3 d. šv. Antano parapijos salėje. Pradėjo ir pravedė skyriaus pirmininkas Alfonsas Juška, sekretoriavo Vladas Staškus. Į skyrių įstojo 13 naujų narių. Atsistojimu ir tylos minute pagerbti mirę skyriaus nariai, kurių yra irgi 13.

Skyriaus veiklos pranešimus padarė: pirm. Alfonsas Juška, sekretorius iždininkas Vladas Staškus ir finansų sekretorius Česys Šadeika. Revizijos aktą perskaitė revizijos komisijos pirm. Rožė Ražauskienė. Pranešimai ir aktas priimti be pataisymų.

Skyrius praeitais metais, vajaus metu, surinko 5,623 dol., sumokėta nario mokesčio 473 dol. ir iš palikimų ir aukų gauta 3,815 dol. ir visi pasiųsti centro valdybai.

Skyriaus valdyba perrinkta ta pati, kurią sudaro: Alfonsas Babonas, Lidija Mingėlienė ir Romas Macionis — vicepirmininkai, Vladas Staškus — sekretorius-iždininkas, Česys Šadeika — finansų sekretorius, Ona Šadeikienė — pa rengimų vadovė, Kazys Sragauskas, Antanina Jonynienė, Valentina Osteikienė ir Stasys Garliauskas — nariai.

Revizijos komisija: Rožė Ražauskienė ir Leonas Petronis.

Susirinkimas buvo sklandus ir greitai pravestas.

VLADĄ MINGĖLĄ PRISIMENANT

Balandžio 29 d. suėjo dešimt metų kai mirė rašytojas, žurnalistas ir keletos organizacijųų narys a. a. Vladas Mingėla.

1947 m. Vladas su šeima atvyko į Ameriką ir tuoj įsijungė į šio krašto lietuviškąją spaudą. Vienas iš didesnių jo kūrinių buvo Antano Miliuko monografijos paruošimas ir išleidimas. Antra jo parašyta knyga "Medinis Dievas".

Velionis buvo LŽ S-gos vicepirmininkas, LŠST centro valdybos spaudos ir informacijos vadovas, LRK SA C. valdybos švietimo komisijos sekretorius.

Priklausė beveik visoms organizacijoms ir ten ėjo vienokias ar kitokias pareigas. Dalyvavo spaudoje ir rašė: Drauge, Karyje, Dirvoje, Naujienose, Darbininke ir kitose laikraščiuose.

Jo pasigenda ir liūdi: žmona Lidija, sūnus Šarūnas su šeima, duktė Liucija su šeima, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Gegužės 3 d. 10:30 val. r. kun. Alfonsas Babonas už Vlado Mingėlos sielą aukojo šv. Mišias šv. Antano parapijos bažnyčioje, kuriose dalyvavo velionio šeimai, giminės, draugai ir artimieji.

• **Eugenija Šniokaitienė,** Lietuvoje buvusi dantų gydytoja, 1987 m. gegužės 5 d. mirė Provindence ligoninėje, sulaukusi 71 m. amžiaus.

Gegužės 8 d. po atlaikytų už jos sielą šv. Antano bažnyčioje, pamaldų, buvo nulydėta ir palaidota Mt. Olivet kapinėse.

Nuliūdime liko: du sūnūs adv. Jonas su šeima ir Algis. Kanadoje brolis P. Pranaitis.

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1987

12 dienų lietuvių kalbos kursai jaunimui Lietuvoje nuo liepos 6-22 – kaina $1979 kan.

*

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Gegužės 8	Birželio 29	Rugsėjo 6
Gegužės 21	Liepos 9	Rugsėjo 3
Gegužės 28	Liepos 17	Rugsėjo 17
Birželio 8	Rugpjūčio 6	Spalio 26

Oro linijos – "Air France", "Aeroflot", "JAT", "Finnair".

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga – 3, 4, 5 dienos, Kaunas – 2, 3 dienos, Panevėžys – 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pageidaujamu laiku.

Kelionė į Romą – birželio 24 - liepos 2

Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

NEW YORK

ATVELYKIO ŠVENTĖ

Balandžio 26 d. Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y. Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko klubo tradicija virtusi lietuvių visuomenės nuoširdžiai laukiama Atvelykio šventė ir šiemet praėjo puikioje nuotaikoje.

Iš ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos, kurias celebravo kun. J. Pakalniškis, kun. D. Staniškis Viktorui Raliui vargonais grojant ir chorui bei solistams vadovaujant.

3 val. po pietų Kultūros židinyje prasidėjo Atvelykio popietė, kur prie nepaprastai skoningai klubo moterų paruoštų vaišių ir meniškai išmargintų margučių paskaitą skaitė iš Washingtono atvykusi geologė Birutė Saldukienė apie Lietuvos žemės turtus. Po oficialios dalies prasidėjo vaišės prie tradicinio lietuviškų Velykų turtingai paruošto vaišių stalo ir puikiai išdabintų velykinių margučių. Tai buvo, kaip tikros laisvosios Lietuvos Atvelykis. Buvo ir loterijai išstatytų meno paveikslų. Žmonių atsilankė apie šimtą. Dalyvavo Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis, LMF garbės narė Janina Simutienė ir kt.

Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko klubą sudaro: Marija Žukauskienė, pirmininkė, Malvina Klivečkienė, Magdelena Ulėnienė, Sofija Skobeikienė ir Vanda Sutkuvienė. **(eč)**

ST. LOUIS

SĖKMINGAS ALT S-GOS SUSIRINKIMAS

ALT S-gos St. Louis ir apylinkių skyrius, per praeitą susirinkimą, perrinko skyriaus valdybą: pirmininkas dr. Paulius Švarcas, iždininkas Jonas Luja, sekr. Vladas Tervydis. Į Revizijos komisiją buvo išrinkti: pirm. Marija Vaitkuvienė, nariai: Vanda Tervydienė ir Bronius Tiškus.

Susirinkimas įvyko Marijos ir Andriaus Vaitkų namuose, Belleville, Ill. Susirinkimą pravedė dr. Povilas Švarcas. Skyriaus pirmininkas išsamiai supažindino su iš centro gautais raštais ir atsakinėjo į paklausimuss bei aptarė veiklą.

Visi nariai susimokėjo nario mokestį ir, kadangi skyrius kitokiu būdu nebepajėgia padaryti pajamų, pirmininko paprašyti, prisidėjo aukomis (beveik visi). Gi skyriaus garbės nariai, gyvenantieji Oregone, Anelė ir Jonas Gumbelevičiai didesne auka parėmė skyrių.

Susirinkime, dėl ligos, negalėjusiai dalyvauti Mėtai Kikutienei — palinkėta greitai pasveikti.

Uždarydamas susirinkimą pirmininkas dr. P. Švarcas padėkojo šeimininkams už malonų priėmimą ir visiems atvykusiems — už dalyvavimą.

Po susirinkimo, šeimininkai Marija ir Andrius Vaitkai pakvietė dalyvius prie vaišių stalo ir visi turėjo progos patirti šeimininkės toje srityje sugebėjimus. Marija Vaitkienė toje srityje kelioliką metų "praktikavosi" savo restorane ir būdama May Co.'s restorano vedėja. **(v. t.)**

HARTFORD

PRADEDAMOS KRIKŠTO SUKAKTIES IŠKILMĖS

Šventė prasidės gegužės 16 d., šeštadienį, 2 val. p. p. Bushnell Memorial auditorijoje koncertu, kurį atliks Toronto jaunimo ansamblis Gintaras. Po to 6:30 val. vakare įvyks iškilminga vakarienė-banketas La Renaissance klube East Windsor, Ct.

Pagrindinė iškilmė įvyks sekmadienį, gegužės 17 d. Šv. Juozapo katedroje Hartforde. 1 val. prasidės iškilminga procesija su vėliavom, plakatais ir giesmėm. Eisena išsities apie tris ketvirtadalius mylios Hartfordo gatvėm.

Šv. Mišias koncelebruos penki vyskupai ir visa eilė lietuvių ir svečių kunigų iš visos Naujosios Anglijos.

Po iškilmingų mišių, kurių metu pamokslą pasakys arkiv. John Whealan, o lietuviškai — vysk. Paulius Baltakis, visi rinksis į katedros aikštelę, kur bus pašventintas lietuviškas kryžius, primenantis lietuvių tautos kančias.

Kryžiaus projektą paruošė Simas Augaitis iš Watertown. Patį kryžių, kuris yra 30 pėdų aukščio, padarė medžio darbų specialistas Juozas Ambrozaitis iš Middlebury.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

M. Meiliūnas, W. Palm Beach 13.00
M. Petraitis, Inverness .. 5.00
A. Kazis, Hot Springs ..15.00
J. Šlapelis, Euclid 8.00
Lietuvių Fondas Chicagoj 1,000
ALT S-gos Bostono skyrius 6,000
J. Matusevičius, Chicago 8.00
C. Modestas St. Petersburg 8.00
A. Repšienė, Chicago 3.00
Dr. V. Tauras, Chicago .. 3.00
A. Vakselis, Richmond Hill 8.00
L. Petronis, Dearborn Hts. 15.00
V. Aukštuolis, Munster ..13.00
Dr. R. Vienužis, Michigan City 3.00
ALT Lake County, Ind. skyriaus valdyba 15.00
K. Martuvienė, Chesterland 10.00
H. Bagdonienė, Oak Lawn 33.00
Br. Aukštikalnis, Eugene 3.00
J. Stankūnas, Palm Beach 3.00
J. Žemaitaitis, Chicago .. 8.00
A. Aglinskas, Chicago .. 3.00
Dr. R. Dovydaitis, Dalton 33.00
J. Staškūnas, Johson, Palm Beach 3.00
A. Friedrich, Laguna Niguel 3.00
E. Krištaponis, San Angelo 3.00
J. Vedegys, Cicero 3.00
P. Druskis, Ft. Myers 3.00
O. Pavilčius, Chicago 5.00
M. Kriščiukaitis, Avon .. 3.00
V. Leskaitienė, Santa Barbara 100.00
A. Maurukaitė-Gerbec, Columbus 10.00
J. Vengris, Osterville 13.00
J. Jurkus, Rochester 12.00
J. Budrienė, Euclid 5.00
V. Janukaitis, Detroit ..10.00
M. Aglinskas, W. View .. 5.00
Iz. Černienė, W. Bloomfield 33.00
A. Dikinis, Fairfield Gl. 3.00
K. Šimulis, Chicago 8.00
A. Reventas, Gulfport .. 8.00
V. Kutkus, Dearborn 13.00
J. Kregždė, Cincinnati .. 8.00
J. Paškus, Pompano B. 3.00
A. Šetikas, St. Catharines 10.00
Z. Brazauskas, Baltimore 10.00
LB Floridos Auksinio kranto apylinkė 50.00
LB Palm Beach apylinkė 50.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

PLASTICS

MACHINIST/ MOLD MAKER

Local plastic molding company has immediate openings on 2nd shift. 4-5 years experience Full Time. Comprehensive benefit package includes pension plan, hospitalization, major medical, dental, personal/sick days, vacations, holidays including your birthday, suggestion bonus program, attendance bonus, employee exercise room plus much more! We also offer scheduled periodic wage reviews and excellent working conditions. Located in Randolph, only 10 minutes from Dover, Morristown, Mendham and Roxbury areas. Call 201-584-2263, 8 AM-4:30 PM. Equal Opportunity Employer M/F. (19-21)

MECHANIC – Maintenance mechanic to perform wide range of maint duties at a large northern NJ residen'l complex, must have min of 4 yrs exp in mechnical/electrical & plumbing areas. Call General Mgr. at 201-866-3946. (19-21)

MECHANIC – For wrapping and filling equipment maintenance in candy plant. Must have basic knowledge of wrapping, filling, and packaging machinery with skills in air, electrical and mechanical systems repair. Modern facility, liberal benefits and good pay in line with experience and ability. Call Warren or Dominick, 9am-3pm wkdys, 201-964-0660. (19-21)

MECHANICS NEEDED – Exp "A" or "B". Full or Part Time for minor/major repairs on diesel tractors, trailers, & straight jobs, in large fully equipt shop. Excellent wages, benefits. Call 201-862-4106 in Linden. (19-21)

MACHINE OPERATOR

THIRD Shift, will train. Must be able to work 6-7 days a week. Needed as soon as possible. Good benefits. Apply or Call: PRINCE MACARONI, 1 Prince Ave., Lowell, MA, 617-458-411 Ext. 131. (19-22)

FACTORY WORKERS – $5.00/hr. Coiler Operator & General Factory Workers for night shift. Some heavy lifting. Perm position w/all bnfts. Apply in person 9-3 p.m., Endot Industries, 10 Prospect Pl., Denville, N. J. (19-21)

MECHANIC NEEDED – for modern maintenance shop in a NJ quarry. Heavy equipment experience helpful but not necessary if you have diesel experience & a willingness to perform maintenance on heavy equipment. Salary commensurate with experience, Benefit package + bonuses. Apply in person or call; Stone House Road, Millington, NJ. 201-580-3923. Located mins from exit 36 on Rt. 78. (19-23)

BINDERY PERSON

Brooklyn printer needs experienced Muller saddle binder. Salary open + benefits. Call Greg, 718-522-7577 (19-21)

RUBBISH DRIVER

Must have experience, Roll Off or Rubbish Packer. Must have Class II lic. Good pay & good benefits. Call 1st for appointment. 617-598-9525. (19-21)

MILLWORK MAN NEEDED

Interior, exterior doors, window dept. Call aft. 9, ask for Bob. 301-233-7700. (19-21)

Eilinio skaitytojo mintys apie poeziją

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Nenukrypstant į literatūrinę terminologiją, kartais ateina mintis pažvelgti į poeziją kasdieniškomis akimis. Gal tą mintį sukėlė Brazdžionio pagerbimai, gal Santvaro ir Gustaičio rečitaliai, švelniai erotinei lyrikai atsveriant poetinį šposavimą.

Nuo mažens lipome ant scenų mokyklose deklamuodami, užsikirsdami iš baimės užmiršti kokį sakinį. Tada daug negalvodavome, kas yra poezija. Įrašydavome klasės draugų knygelėse savo vardą atminimui, o dažnai ir tokį posakį: aš ne poetas, eilių nerašau, o jei nepatinku, tai atsiprašau. Draugės su didesnėmis aspiracijomis sueiliuodavo ką nors gudriau, vis derindamos galūnes, kaip buvom mokinamos, pirmosios eilutės su antra, trečiosios su ketvirta, arba pirmosios su trečia, kas atrodė daug įmantriau.

Kas tada skaitėsi poezija? Ne tik pas mus, bet ir visame pasaulyje? Skaitant tada prancūzų Verlaine matėme, kad ir senuose kultūros aruoduose buvo panašiai galvojama. .Poezija buvo savotiška muzika, todėl ją graibė kompozitoriai savo dainoms, ji paplisdavo ir tapdavo tautos kūrybine dalimi. Dažnai, dainuodami "Kur bėga Šešupė" ar kitas įprastines dainas net nepagalvodavome, kas jų žodžius parašė, jos buvo mūsų nuosavybė. Net ir šiandien, gyvendama prie Ramiojo vandenyno, užniūniuoju, visai negalvodama, kas tai parašė,

Nuo okeano kyla vėjas, nuo okeano pakraščių
Naktis dainuodama atėjo pasaulio vieškeliu plačiu.

Gyvenimas nestovėjo vietoje. Poetiškų polinkių kūrėjas, kaip dabar mėgstama sakyti, "ieškojo savo veido". Neramios sielos "keturvėjininkai" prakalbėjo skirtingais balsai, vieni juos pamilo, kiti juokėsi. Šelmiškai šypsodamasis mus eiliavo Antanas Gustaitis, — nors negirdėjau, kad pagal jo eiles kas būtų parašęs kantatą. Kantatai reikia didingumo, tragikos, šauksmo į dangų, — čia prabilo Brazdžionis, Radauskas, Bradūnas.

Tautinė mūsų tragedija, kaip ir viso pasaulio tironijų nesibaigiantys kraujo troškuliai, vėl grąžino mūsų literatūron liūdną gaidą. Prabilo Žemininkai:

Mes tikėjom, mus, Dieve, vedi
Čia gyvenimas mūs ir kapai
Ir dabar visados man širdy
Skamba Vilniaus varpai, —

užsirašiau savo tremtinės dienoraštyj, peržengusi sieną į nežinią. Kaip lakštingala negali nečiulbėti — pagal gražųjį posakį — čiulbėjo ir toliau mūsų poetų liūdni balsai. Nors karo kulka nutildė talentingąjį Vytautą Mačernį, nors naujieji imperatoriai bandė užčiaupti burnas mūsų dainuojančios tautos, Vakarus pradėjo pasiekti nedrąsūs posmai iš paliktų namų. Atrodė, teturint pasirinkimą tarp Sibiro, prisitaikymo ar tylos, ką daug begalėjai sukurti. Bet vyko stebuklai, Putinui peržydint dygo naujos gėlės. Dainuoja Judita Vaičiūnaitė apie Pilies skersgatvį:

Šiltais delnais paliesti medžių vėsą
Ir jausti — kiekviena rievė po jais atgis
Sugerti suodinus rūkus ir sniego šviesą
Į trumpareges vaikiškas akis.

Ir Jonas Jakštas:

Tik sniegas baltas baltas. Kaip vaikystėj.
Sunku suprast, ar tolsti, ar grįžti.
Norėtum brist per girių gūdumą, paklysti,
Tačiau žinai, kad medžiai iškirsti.

Išeivijoje irgi nerimo jaunos poetiškos sielos. Mažai jiems buvo likę atsiminimų apie tėvų namus ir ten iškirstus medžius. Jų gyvenimas buvo žvilgsnis į savo paties vidų, ieškojimai kelių ir gairių šiame pasimetusiame pasaulyje. Kalba Rimas Vėžys:

Dabar
Sienose
turiu daug
veidrodžių
pirktų karnavale
ir matau juose
įvairius
savo atvaizdus; plonus storus
aukštus pilvotus
retkarčiais šleivus
kartais raguotus.
Turint tokią kolekciją savęs
man daugiau nebereikia
kitų žmonių.

Ir parašyk, kompozitoriau, pagal šias gilias mintis tu dainą... Auginant vaikus, tenka grįžti prie Vytės Nemunėlio. Kitokiu balsu dabar prabyla net ir Bradūnas:

Kodėl ranka, valdove, nepakyla,
o išeini lyg žėrinti dvasia,
Palikdamas neperšaukiamą tylą
Istorijos ir laiko rūkuose...

"Savo rūšies paprastumu" randu charakterizuojamą ir šių dienų laureatą Leoną Lėtą:

Drobiniai paprasta,
Meni,
Anuomet? Ak, andai, — kaip javą delnan
Dėjome
Artumą, šilumą ir alkį!
Virpančiom lūpom
Tyrėm
Tylą.

Patyręs egzistenciją ten ir čia, permąstęs žmogaus žiaurumą žmogui, taria Tomas Venclova:

Nėra mirties, ir teismas neateis.
Liepsna ir smėlis laižo lango rėmą.
Nebe hebrajų, net ir ne romėnų —
Paskutiniosios teisės pamatais
Mes vien tik raidės, išnašos, planai.
Mes baltas popierius. Mes pelenai.

Ir taip ne soste, o tik šiaip patogiame minkštasuolyje gražiuose namuose sėdįs eilinis skaitytojas pasijunta netekęs noro dainuot. Ilgą susimąstymą seka gilus atodūsis. Taip, viskas žuvę. Ranka nušluosto ašarą, siekia dar vienos knygos. Veidas kiek prašvinta, kai apie dabartį prabyla Antanas Gustaitis:

Ko liūdi, putinėli, prie baro,
Atsirėmęs į kumštį smakru?
Vilniuj sūnų ministeriu daro,
Dukros — mylimo šeichų tikrų,
O vaikaičiai geltoni, rudi, —
Ko liūdi?

Esam valgę grumstų ir duonos,
Niekas nerauda, nieks negėdės
Nei Fausto Kiršos Rožės raudono,
Ir nei Brazdžionio Šiaurės žvaigždės, —
Vieno tetrokšti, kol ne vėlu,
Barzdą priglausti prie patalų...

A. A.

MYKOLUI KARAIČIUI

mirus, žmonai PETRONELEI, sūnui VYTAUTUI su šeima, giminėms bei artimiesiems, nuoširdžią užuojautą reiškia.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos St. Petersburg Skyrius

A. A.

MYKOLUI KARAIČIUI

mirus, žmonai PETRONELEI, sūnui VYTAUTUI-MYKOLUI, jo šeimai bei giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia.

Regina ir Jonas Juodikiai

A. A.

JUOZUI JACKSONUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame skausmo valandoje žmoną, sūnų ir dukterį su šeimomis ir kartu liūdime.

V. ir M. Meiliūnai

MOLD MAKER

We have an immediate opening for an experienced white metal mold maker. We offer a steady employment history combined with an attractive wage/benefit package.

For a confidential interview visit our Personnel Dept. during regular business hours or call for an after hours appointment.

617-222-3400
SWANK INC.
6 Hazel St.
Attleboro, MA

Swank is an equal opportunity employer M/F

PLANT & OFFICE HELP

- 3 SHIFTS — F/T, P/T & Weekends
- DRIVERS — F/T, P/T & Weekends
- CLERK TYPIST — 50 wpm. Very Diversified
- MAIL CLERKS — F/P time flexible hours
- CONTACT REPS — Outside Customer service

Call Personnel 201-807-0800
or apply in person
514 South River St., Hackensack, N. J. 07011
10 AM-4 PM
(19-20)

Lily Truck Leasing, the largest independently owned truck leasing company in the East, has made the following opportunities available

Fleet Mechanics
3rd shift
1st and 2nd Class Mechanics with documented experience. Apply in person between 8am-5:30pm or call 617-427-0837.

Drivers
Part Time
Part time Drivers with Class 1 Licenses to do pickup and delivery of our units after hours and weekends. Apply after 5pm weekdays to:
Steve Prince or call 617-427-5100.

lily
Lily Truck Leasing
163 Shirley Street
Boston, MA
An equal opportunity employer
(17-19)

AUTOMOTIVE TECHNICIAN

Qualified Technician needed for growing dealership. GM or Nissan experience a plus but not necessary.

BODYSHOP HELPER

needed. Experience a plus but will train.

Top wages, good benefit package, Blue Cross/Blue Shield, paid vacations. Call 203-889-2311 for confidential interview. Art Jordan, Service Manager. Tom Senuta, Bodyshop Manager.

ANTONINO BUICK NISSAN
NORWICH, CT. 06360

Ar tai teisingumas?

Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius š. m. balandžio 24 d. Clevelande išeinančiam dienraščiui The Plain Dealer parašė angliškai laišką, kurio vertimą čia spausdiname.

Gerbiamas Redaktoriau,

šiuo noriu pasigėrėti p. Richard Schwartz laišku The Plain Dealer kovo 8 dienos laidoje, užvardintu "Moralės pasirinkimas ir Demjanjuko teismas". Tame laiške jis realistiškai vertina Rytų Europos gyvenimo sąlygas Antrojo Pasaulinio karo metu. Nieku būdu p. Schwartzo laiškas nemenkina žydų siaubingu išgyvenimų, bet tuo pačiu jis pripažįsta, kad ir kitos tautos prarado milijonus savo žmonių nacių ir komunistiniuose k a l ė j imuose, koncentracijos stovyklose ir Gulaguose.

Yra pasipiktinimo verta, kad mūsų Kongresas pavedė Teisingumo Departamentui kreiptis į sovietinius komunistus, prašant talkos natūralizuotų Amerikos piliečių kaltinimuose, kurių dauguma yra pabėgėliai nuo komunizmo, kas sovietinėje sistemoje juos padaro nusikaltėliais. Atsižvelgiant į faktą, kad tie žmonės turėjo pernešti nacių okupaciją žymiai ilgiau už sovietinę, ne kiekvienam pavyko išvengti šaukimo į tarnybą, ar tai būtų kariško, ar priverstinio darbo pobūdžio. Pokarinės imigracijos į JAV pradžioje kai kurie Rytų Europos pabėgėliai buvo sugrūsti į karišku sunkvežimius ir sugrąžinti į Sovietų Sąjungą, kad ten būtų išskersti (žiūr. "Wall Street Journal" straipsnį 1983 metų rugsėjo 23 dienos laidoje, užvardintą "Aš maniau, kad amerikiečiai yra geri", pasirašytą R. R. Davidson). Tai sukėlė paniką pabėgėlių stovyklose. Arba savo valia, arba imigracijos pareigūnų patariami, kai kurie pabėgėliai melavo, pildydami imigracijos pareiškimų formuliarus, teikdami žinias apie savo gyvenimą okupacijos metais. KGB užtruko virš keturiasdešimties metų išrasti ir perduoti Specialiai Įstaigai (OSI) mintį, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse esą apie dešimt tūkstančių karo nusikaltėlių.

Gimęs po Antrojo Pasaulinio karo iš lietuvių kilmės tėvų ir šiuo metu tarnaudamas kaip kunigas lietuviškoje parapijoje, aš susiduriu su daugeliu lietuvių. Priėjau išvadą, kad jų prisiminimai iš Antrojo Pasaulinio karo sutampa su informacija, randama "Amerikos Žydų Metraštyje" iš 1941 metų, skyrius 43:

Žydų mažuma užima ypatingą vietą Rytų Europos žydijos tarpe, ypatingai nuo Lietuvos Respublikos įsteigimo . . . (Žydai naudojosi kultūrine autonomija ir jiems buvo leista kurti savo visuomenines bei bendruomenines institucijas, Vilnius, žinomas kaip Lietuvos Jeruzalė, tapo vienu iš svarbiausių pasaulyje žydų centru. 1940 birželio 15 dieną Lietuvos vyriausybė buvo priversta leistis okupuojama raudonosios armijos / 250 psl.).

Prasidėjo anti-religinės propagandos antplūdis naujai okupuotose kraštuose. Žydų komunistai Lietuvoje ir kituose aneksuotuose kraštuose pasidarė labai aršūs anti-religinėje propagandoje, kai tuo tarpu Lietuvos komunistai dėjo pastangas neužgauti katalikų ūkininkų (251 psl.).

Kaip greitai mes pamirštame! 1976 metais Chicagoje Frank Walus buvo apkaltintas kaip karo nusikaltėlis. Dvylika holokaustą pergyvenusių liuidninkų liudijo prieš jį. Aštuoneris metus jis kentėjo KGB primenantį persekiojimą. Jis prarado Amerikos pilietybę. Tik kai federalinis teisėjas Hoffman buvo iš bylos pašalintas, jis pagaliau buvo pripažintas nekaltu. Štai ką bylai pasibaigus pareiškė valstybės prokuroras Thomas Sullivan: "Padarėme klaidą, tai kas? Bet tai buvo padaryta su gera intencija ir be piktos valios". Taip, Frank Walus liko laisvas, jo pilietybė šipuliuose, jo viso gyvenimo santaupos žuvusios, jo sveikata sugriauta.

Vertėtų dar pakartotinai perskaityti, ką p. Richard Schwartz rašė savo laiške, kad nereikėtų įrodinėti, jog "geriausia pasaulyje teisingumo sistema" nėra tapusi komunistinio stiliaus teatru. Anksčiau ar vėliau tiesa paaiškės. Nedarykime to nekaltų žmonių sąskaiton. Atstatykime kriminalinio teismo procedūrą karo nusikaltėliams. Te atvyksta liudininkai iš bet kurios šalies ir liudija prieš kaltinamąjį, bet tiktai Jungtinių Amerikos Valstybių teismuose.

Mūsų santvarkoje asmuo yra nekaltas, kol jo kaltė nėra įrodyta. Pas sovietus žmogus yra nusikaltėlis, jei valdžia taip sako. Televizijoje matėme federalinės valdžios advokatus, masėms "parduodančius" vyriausybės argumentus dėl apkaltintų asmenų kalčių, reikalaujant, kad kaltinamasis savo nekaltumą pats įrodytų. Daugelyje atveju apkaltintas asmuo lieka vienišas: vienas Dovydas prieš keturis Galijotus — USSR, JAV, Izraelį ir pasaulinės komunikacijos tinklą. AR TAI TEISINGUMAS?

CLEVELANDO PARENGIMAI

- **GEGUŽĖS 17 D. Lietuvių namų salėje Bronio Railos knygos "Tave mylėti tegalima iš tolo" sutiktuvės. Apie knygą kalbės prof. Tomas Venclova.**
- **GEGUŽĖS 17 D. Metinis Šv. Jurgio parapijos susirinkimas.**
- **GEGUŽĖS 24 D. — Atnaujintos Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovės šventinimas, dalyvaujant vysk. A. M. Pilla, vysk. P. Baltakiui, OFM ir vysk. V. Brizgiui.**
- **GEGUŽĖS 30 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos linksmavakaris.**
- **GEGUŽĖS 31 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas.**
- **BIRŽELIO 7 D., sekmadienį, 12 val. Dievo Motinos parapijos salėje Toronto Maironio ir Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinių mokyklų mergaičių chorų jungtinis koncertas.**
- **BIRŽELIO 14 D. Birželio trėmimų minėjimas. Rengia ALT, Estų Taryba ir Latvių Sąjunga.**
- **LIEPOS 19 D. SLA 14 kuopos gegužinė p. Jokūbaičių sodyboje.**
- **LIEPOS 26 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero.**
- **RUGPIŪČIO 2 D. Ramovėnų gegužinė prie ežero.**
- **RUGPIŪČIO 23 - Lietuvių klubo metinė gegužinė.**
- **RUGSĖJO 12-13 D. Jubiliejinių Metų renginys.**
- **RUGSĖJO 20 D. BALFo gegužinė Beechwood Park prie ežero.**
- **RUGSĖJO 26 — Lietuvių namų metinis balius ir klubo premijos įteikimas.**
- **RUGSĖJO 27 D. Ateitininkų šeimos šventė.**
- **SPALIO 17 D. Pabaltiečių vakaras Lietuvių namuose. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių sąjunga ir Estų taryba.**
- **SPALIO 31 D. Neringos tunto tradicinis balius.**
- **Lapkričio 7-8 D. D. Lietuvių Dienos.**
- **LAPKRIČIO 21 D. L.K. V.S. Ramovės kariuomenės šventės minėjimas.**

HARDWOOD FLOORING
FINISHERS & INSTALLERS
SUB-CONTRACT
BEATON BROTHERS HARDWOOD FLOORING CO.
LAKEWOOD, N. J. 08701
201-363-3360
(47-19)

MIRĖ KRISTINA GRINIENĖ

Š. m. gegužės 2 d. 4 v. p. p. sūnaus inž. Liūto Griniaus globoje, Washingtone, mirė Kristina Arsaitė-GRINIENĖ, buv. Lietuvos prezidento Kazio Griniaus (g. Saliamos Būdoje, 1866, mirusio Chicagoje 1950 m. birželio 4 d.) našlė. Tris metus sirgusi (emphysema) atsiskyrė nuo artimųjų.

Velionė buvo gimusi 1896 m. rugsėjo 29 d. Suvalkų Kalvarijoje. Buvo gailestinga sesuo, Lietuvos "Pieno Lašo" Draugijos gimdyvių, kūdikių ir dieninio lopšelio reikalų vedėja; draugijos "Kovai su Džiova" nuolatinė bendradarbė, filatelistė ir urmininkė; varpininkė — teisininkė, ir studentų globėja; Lietuvos pogrindininkė; JAV-ėse — prekybininkė ir gailestinga sesuo, visuomet žmona ir motina.

Gyveno Lietuvoje; pirmojo pasaulinio karo metu Maskvoje ir Saratove; vėliau Kaune; Vokietijoje (su vyru ir šeima kaip pabėgėlė); JAV-ėse: Philadelphije, Chicagoje, Kalifornijoje, Buffalo, N. Y. ir Washingtone.

Liko nuliūdę sūnus, inž. Liūtas Grinius, marti Nijolė, anūkai Audra, Aras, Vytis ir Nida, ir du proanūkai.

Superior Savings
ASSOCIATION
MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS
Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
$ 100,000.00
PASKOLOS TEIKIAMOS:
▪ namams pirkti,
▪ rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
▪ namų remontams,
▪ kvalifikuotų studentų mokslui
Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės
Superior Savings
Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio
Telefonas: 481-3008
DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00.
Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.
MEMBER FSLIC
Federal Savings & Loan Insurance Corp.
Your Savings Insured to $40,000

• **Rašytojas Bronys Raila** su žmona Daneta atskrenda į Clevelandą gegužės 14. Viešnagės metu gyvens pas Tamarą ir dr. Henriką Brazaičius.

B. Railos naujausios knygos Tave mylėti tegalima iš tolo sutiktuvės įvyksta sekmadienį, gegužės 17, 4 val. p. p. Lietuvių namų salėje.

• **Prof. dr. Tomas Venclova**, atvykstąs į B. Railos knygos sutiktuves, kalbėsiąs apie laisvųjų radijo bangų poveikį okupuotos Lietuvos klausytojams. Prof. Venclova atvyksta gegužės 16. Sustosiąs pas Mildą ir dr. Edmundą Lenkauskus.

• **L.K.V. S-ga Ramovė** kartu su Amerikos lietuviais veteranais (Post 613) gegužės 25 d., pirmadienį, šv. Jurgio parapijoje pagerbs mūsų žuvusius ir mirusius karius. Trumpos apeigos, šv. Mišios ir bendri pusryčiai. Pradžia 8:15 val. ryto.

Visuomenė ir ramovėnai kviečiami prisiminime dalyvauti.

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

TAVE MYLĖTI TEGALIMA IŠ TOLO

BRONIO RAILOS

radijo prakalbų į Lietuvą

KNYGOS SUTIKTUVĖS

sekmadienį, gegužės 17, 4 val. p. p.

LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

Apie autorių, jo prakalbas ir ryšį su okupuota Lietuva kalbės Yale universiteto profesorius, rašytojas

TOMAS VENCLOVA.

Diskusijos su visais svečiais.

Bendros vaišės.

Maloniausia popietė minties ir dvasios atgimimui.

Visi kviečiami, įėjimas auka.

Mecenatas — JAV LB KULTŪROS TARYBA.

Rengia — **Tėvynės Garsų radijas.**

Naujas kapas pavasarį

Gal niekas labiau neišryškina gamtos ir žmogaus gyvenimo kontrasto, kaip pavasario gražiausiame žydėjime mirties angelo apsilankymas.

Š.m. gegužės 6 dienos rytą amžiams užmerkė akis Ona Jarašūnienė, nesulaukusi savo 77-jo gimtadienio liepos mėnesį, buvusi viena iš populiariausių Clevelando lietuviškos visuomenės narių ne savo plačia visuomenine veikla, bet savo širdies ir būdo gerumu.

Atsisveikinimo valandai artėjant, į Jokubauskų laidotuvių namus susirinko didelis liūdinčiųjų būrys. Šv. Jurgio parapijos klebonui kun. Juozui Bacevičiui sukalbėjus maldas, trumpą atsisveikinimą pravedė Jonas Nasvytis. Pirmąjį atsisveikinimo žodį tarė senas Jarašūnų šeimos bičiulis Jurgis Malskis. Graudžiai ir sentimentaliai jis nušvietė a.a. Onos šviesų charakterį, jos visada skaidrią nuotaiką ir tikrą žemaitišką nuoširdumą. Jadvyga Budrienė Pensininkų Klubo vardu pareiškė užuojautą ir taip pat pabrėžė, kad velionė visada buvo pasiruošusi talkininkauti ir niekada neatsisakydavo padėti. Aurelija Balašaitienė-Žitkuvienė, trumpai tarusi kelis žodžius angliškai, pagerbiant lietuviškai nesuprantančius velionės bičiulius, lietuviškai perskaitė tai liūdnai progai parašytą eilėraštį. Petras Kudukis, su Jarašūnų šeima susipažinęs jau pirmomis Clevelande apsigyvenimo dienomis, iškėlė velionės vaidmenį kaip lietuvės motinos. Vladas Plečkaitis Ciurlionio Ansamblio vardu liūdintiem šeimos nariams pareiškęs užuojautą, dėkojo velionei už paskatinimą gražiabalsiam sūnui Emanueliui stoti į čiurlioniečių eiles, jame išugdžius meilę lietuviškai dainai. To išdavoje, sekdamas motinos pavyzdžiu, dr. Emanuelis ne tik džiugina lietuvius savo įsteigto, populiaraus vyrų okteto dainomis, bet į jį jau yra įtraukęs ir savo sūnus.

Sekantį rytą ir vėl didokas liūdinčiųjų būrys, kun. Goldikovskiui palaiminus karstą, nuvyko į Šv. Jurgio šventovę. Po kun. J. Bacevičiaus atnašautų mišių, visi ilga eisena karstą nulydėjo į Visų Sielų kapines. Po maldų ir giesmės velionės karstą atlydėjusieji papuošė gėlėmis.

A.a. Ona Jarašūnienė paliko savo liūdintį sūnų dr. Emanuelį Jarašūną su žmona Laima ir sūnumis Romu ir Audriumi, ir dukrą Liudą Fencel su sūnumis Džo ir Raymundu. Velionė, gyvenimo keliu ėjusi be skundo ir šypsena, rūpinosi kitais, bandė rasti progą kitus pradžiuginti, pralinksminti ar apdovanoti. Tebūnie jai lengva Amerikos žemelė ...

Aurelija Balašaitienė

• **Žalgirio šaulių kuopos šaudymo datos:** birželio 7 d., liepos 12 d., rugpiūčio 9 d., rugsėjo 13 d. Pradžia 1 val. p. p.

DĖMESIO!

LB Clevelando-Ohio Apygardos valdyba kartu su šv. Kazimiero lituanistine mokykla rengia baigusiųjų aukštesniąją mokyklą pagerbimą gegužės 31 d., sekmadienį, 7 val. vakaro Dievo Motinos parapijos svetainėje.

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos iškilmingas mokslo metų baigimas įvyks birželio 7 d., 11:30 val. ryto Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.

Dalyvauja Toronto Maironio lituanistinės mokyklos mergaičių choras, kuris kartu su šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mergaičių choru atliks koncertą.

BY OWNER

Brick Bungalow on Neff Rd. 4 bedrooms, 1½ bath, natural woodwork, central air, fenced-in backyard, finished basement, $63,000. Please call today 531-2985.

(19-20)

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Taupa

— Lithuanian Credit Union
— Lietuvių kredito kooperatyvas

ĮSIKŪRĘS NUOSAVUOSE NAMUOSE —
767 East 185th St.
Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS
vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

MOKAME AUKŠTESNES PALŪKANAS UŽ: TAUPYMO SĄSKAITAS CERTIFIKATUS IRA SĄSKAITĄ PENSIJŲ ČEKIŲ SĄSKAITĄ (DIRECT DEPOSIT)

SKOLINAME GERESNĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS: ASMENINIAMS REIKALAMS. AUTOMOBILIŲ PIRKIMUI. NAMŲ PAGERINIMUI (HOME EQUITY). NAMŲ PIRKIMUI (MORGIČIAI).

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

Parduodame pinigines perlaidas (money orders), traveler's cheques, priimame telefono, elektros, šildymo ir vandens sąskaitas.

KIEKVIENA SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS APDRAUSTA IKI $100,000.

DARBO VALANDOS:
Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 10:00 val. r. iki 2:30 val. p. p.
Penktadieniais nuo 10:00 val. r. — 6:00 val. vak.

SEKMADIENIAIS
11:00 val. r. — 12:00 val. dienos
Dievo Motinos parapijos patalpose
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ, ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA ŠIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr., William J. Jakubs Jr. ir Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

• **Plk. lt. Viktoras ir Veronika Sutkai**, gyveną Vokietijoje, dideli lietuviškos veiklos rėmėjai, stambiomis aukomis parėmę Tautos Fondą, Lietuvių Fondą, Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, Vasario 16 gimnaziją ir ne kartą davę stambią paramą per Vilties draugiją Dirvai, dabar vėl atsiuntė 3,000 dol.

Nuoširdžiai dėkojame p. p. Sutkams už tokią stambią paramą Dirvai.

• **Stasys Lozoraitis, jr.**, Lietuvos atstovas prie Švenjo Sosto, ALT S-gos Bostono skyriaus pirm. Juozui Kapočiui rašytame laiške, apgailestauja, kad negalės dalyvauti gegužės 2 d. Bostone rengiamame Dirvos red. Vytauto Gedgaudo pagerbime, toliau savo laiške rašo:

"Linkiu jam nepaprastai daug sveikatos ir energijos tęsti spaudos darbą, kuris yra mūsų tautai ir mums visiems labai svarbus. Ypač linkiu jam galimai daugiau praturtinti "Dirvos" turinį ne tiktai žiniomis, bet ir naujų idėjų nagrinėjimu, aktualių klausimų svarstymu ir dideliu jautrumu mūsų tėvynės reikalams, kurie turi mus visus nuolat jaudinti ir įdomauti. Tegul jis niekad nenusimena, o priešingai savo darbu suteikia naujų vilčių ir jėgų kitiems".

Bostono lietuviai artistai Aidas Kupčinskas, vaidinęs Antaną Gustaitį ir Aleksandras Pakalniškis, jr., vaidinęs Stasį Santvarą, "Poezijos spektakly" Bostone, kurį suruošė LB Bostono apylinkės valdyba balandžio 11 d. Gr. Sakalienės nuotr.

• **Dirvos novelės konkursui** gauta novelė "Prie kapo", pasirašyta Jono slapyvardžiu.

Galutinas terminas rankraščiams atsiųsti — 1987 m. birželio 15 d. Premija 600 dol. skiriama iš novelės konkursų mecenato a. a. Simo Kašelionio palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

• **Izolda ir Kęstutis Černiai**, W. Bloomfield, Mich., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

• **Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė**, Santa Barbara, Ca., Dirvai paremti atsiuntė 100 dol. Ačiū.

• **Jonas ir Dalia Pautieniai**. W. Barnstable, Mass., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

ATIDARYTA VLIKO ATSTOVYBĖ

Š. m. gegužės 2 d. VLIKo valdyba savo posėdyje apsvarsčiusi VLIKo atstovybės Europoje reikalus, nutarė:

1) nuo š. m. birželio 1 d. VLIKo atstovybė pradės veikti Strasburge, Prancūzijoje;

2) Įstaigos nuolatiniu vedėju sutiko būti p. Algis Klimaitis.

Tikimės, kad VLIKo atstovybės įsteigimas Europoje padės aukščiau iškelti Lietuvos laisvės aspiracijas ir nepriklausomybės atstatymo viltis. **(E)**

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

P A D Ė K A

Mūsų brangi mamytė, senelė ir prosenelė

A. A.

STEFANIJA SKUČIENĖ-BAGDONAITĖ

mirė 1987 m. kovo 1 d. sulaukusi 97 metų. Palaidota kovo 3 d. Pompano Beach kapinėse, Floridoj.

Nuoširdus ačiū kun. Vytautui Pikturnai už maldas koplyčioj, gedulingų šv. Mišių atnašavimą ir palydėjimą į kapines.

Taipogi nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir visiems dalyvavusiems jos laidotuvėse, papuošusiems jos karstą puikiomis gėlėmis, aukojusiems šv. Mišias už jos sielą, jos atminimui aukojusiems Tautos Fondui bei visiems kurie žodžiu, raštu ir per spaudą mus užjautė ir vienu ar kitu būdu mums padėjo ją išlydėti į amžinybę.

Nuliūdę ir dėkingi,

Birutė Sidzikauskienė,
Jūratė ir Albertas Šukiai
su šeima

A. A.

ONAI JARAŠŪNIENEI

mirus, sūnui, buvusiam čiurlioniečiui, mielam Čiurlionio ansamblio veiklos rėmėjui, dr.

EMANUELIUI JARAŠŪNUI, sesutei LIUDAI, jų šeimoms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia.

L.T.M. Čiurlionio Ansamblis

Dirvos rėmėjai

ONAI JARAŠŪNIENEI

mirus, jos sūnui dr. EMANUELIUI, Vilties draugijos šimtininkui, dukrai LIUDAI su šeimomis ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

GLUE ADJUSTER OPERATOR

Experienced Glue Room Mechanics sought by growing folding carton plant. Union shop. Day and night shift openings. Good pay and benefits. Call Tony Quinto at 201-345-200. (16-22)

EXECUTIVE SECRETARY

Challenging position available for an experianced executive secretary with strong shorthand, typing, and organizational skills. Excellent benefits and starting salary. Pleasant working conditions. Modern Office. Send resume with salary requirements to:

HARRY P. FRONJIAN
DIRECTOR OF HUMAN RESOURCES SPARKOMATIC CORPORATION
ROUTE 6 AND 209
MILFORD, PA. 18337
717-296-6444

EOE M/F (17-19)

DEMONSTRATOR (SEWING MACHINES)

— Rentail trade educational, consumer demonstration. Traveling requirements: Must be experienced sewer, challenging spirit. The New Home Sewing Machine Co., Carlstadt, N. J. 07072. 201-933-9026. (17-19)

A. A.

DR. GEDIMINUI GUDAUSKUI

mirus, tėvams GIEDRAI ir dr. JUOZUI GUDAUSKAMS, seseriai DAINAI ir broliui SAULIUI su šeimom reiškiu nuoširdžią užuojautą.

Rūta Sakienė

A. A.

ONAI JARAŠŪNIENEI

mirus, ALT S-gos Los Angeles skyriaus nariams, sūnui dr. EMANUELIUI ir LAIMAI JARAŠŪNAMS ir kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

ALT S-gos Los Angeles
Skyrius

A. A.

ONAI JARAŠŪNIENEI

Iškeliavus į amžinybę, jos dukrai LIUDAI FENCEL ir sūnui dr. EMANUELIUI JARAŠŪNUI su šeimomis gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi.

Aurelija ir Marcelinas
Žitkai
Mylita ir Vytas
Nasvyčiai